

XII. ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Όραμα

1.1.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος είναι η αρχή που προστατεύει και αναβαθμίζει το περιβάλλον στοχεύοντας στην αιεφόρο ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας ζωής.

1.1.2. Ο ρόλος του Τμήματος Περιβάλλοντος είναι αφενός συμβουλευτικός και αφορά στη διαμόρφωση της πολιτικής της Κυβέρνησης σε θέματα περιβάλλοντος και αφετέρου εκτελεστικός αφού εφαρμόζει τις πλείστες νομοθεσίες που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος.

1.2. Αποστολή

1.2.1. Αποστολή του Τμήματος είναι η προστασία του περιβάλλοντος μέσα από την αποτελεσματική διαχείριση του και την ενδυνάμωση της ευαισθητοποίησης των πολιτών προς όφελος της υγείας και ποιότητας ζωής και της βιοποικιλότητας για τη σημερινή κοινωνία και τις μελλοντικές γενιές. Αυτή επιτυγχάνεται μέσα από την ορθολογική χρήση πόρων και αποβλήτων, την εκ των προτέρων εκτίμηση των επιπτώσεων, τον έλεγχο της ρύπανσης, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής καθώς και των κινδύνων απώλειας ειδών και οικοτόπων συνεισφέροντας ταυτόχρονα στη δημιουργία της πράσινης ανάπτυξης.

1.2.2. Το Τμήμα έχει ουσιαστικό συντονιστικό ρόλο για την εφαρμογή νομοθεσιών και πολιτικών για την εφαρμογή των οποίων απαιτείται η συνεργασία με άλλα Υπουργεία και Τμήματα της Κυβέρνησης. Το Τμήμα αποτελείται από πέντε Κλάδους και ο κάθε ένας χειρίζεται διαφορετικό θεματολόγιο σε πλήρη όμως συνεννόηση και συνεργασία με τους άλλους κλάδους, λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα των περιβαλλοντικών προκλήσεων και προβλημάτων. Οι κλάδοι αυτοί είναι: Αειφόρου Ανάπτυξης και Οριζόντιων Θεμάτων, Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, Προστασίας της Φύσης, Ελέγχου της Ρύπανσης και Διαχείρισης Απόβλητων, και Κλιματικής Δράσης. Είναι η Περιβαλλοντική Αρχή του κράτους αφού ένας από τους βασικότερους ρόλους που διαδραματίζει είναι η διαδικασία της εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από έργα και από σχέδια και προγράμματα.

1.2.3. Ο ρόλος του Τμήματος δεν περιορίζεται στις δραστηριότητες του στο εθνικό αλλά επεκτείνεται και στο ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Είναι Εθνικό Σημείο Επαφής σε αριθμό διακυβερνητικών Οργανισμών όπως η CSD (Επιτροπή για την Αειφόρο Ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών), η MCSD (Μεσογειακή Επιτροπή για την Αειφόρο Ανάπτυξη), το MAP (Μεσογειακό Πρόγραμμα Δράσης της Σύμβασης της Βαρκελώνης, και UNEP, και οι Συνθήκες CITES για το Διεθνές Εμπόριο Απειλούμενων Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας, της Βέρνης για την προστασία της Ευρωπαϊκής Άγριας Ζωής και Φυσικών Οικοτόπων, της Βασιλείας για τις Διασυνοριακές Μεταφορές Επικίνδυνων Αποβλήτων, της Βιέννης και του Πρωτοκόλλου του Μοντρεάλ για τις Ουσίες που Καταστρέφουν τη Στοιβάδα του Όζοντος, της Βιολογικής Ποικιλομορφίας, του Πρωτοκόλλου της Βιοασφάλειας, της Καταπολέμησης της Ερημοποίησης, των Κλιματικών Αλλαγών, της Ramsar για την Προστασία των Υγροβιότοπων, της Εκτίμησης των Διασυνοριακών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, καθώς και του Αρχους για την Πρόσβαση του Κοινού σε Πληροφορίες Σχετικές με το Περιβάλλον.

1.2.4. Επίκεντρο των δραστηριοτήτων του Τμήματος Περιβάλλοντος κατά το 2013 ήταν η εφαρμογή των διαφόρων νομοθετημάτων και πολιτικών που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του.

2. ΚΛΑΔΟΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

2.1. Αειφόρος Ανάπτυξη

2.1.1. Το 2013 ήταν το έτος που σε διεθνές επίπεδο προωθήθηκαν οι Αποφάσεις που λήφθηκαν στο Ρίο τον Ιούνιο του 2012. Σε εθνικό επίπεδο οι δραστηριότητες του Τμήματος ήταν περιορισμένες. Σε διεθνές όμως επίπεδο το Τμήμα εκπροσώπησε την Κύπρο στην Σύνοδο του Governing Council του UNEP που έγινε στο Ναϊρόμπι τον Φεβρουάριο του 2013, κατά την οποία αποφασίστηκε η μετονομασία του σε Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον του UNEP, με πιο σημαντική από όλες την απόφαση τη συμμετοχή σε αυτό όλων των Κρατών των Ηνωμένων Εθνών

2.1.2. Κατά το 2013, άρχισαν στα Ηνωμένα Έθνη στη Ν. Υόρκη οι συζητήσεις για την ετοιμασία των Στρατηγικών Στόχων για την Αειφόρο Ανάπτυξη από την Τριανταμελή Ομάδα Κρατών των Ηνωμένων Εθνών στην οποία μετέχει και η Κύπρος. Το Τμήμα, σε συνεργασία με τα άλλα εμπλεκόμενα Υπουργεία, και κυρίως το Υπουργείο Εξωτερικών, απέστειλε τις εθνικές θέσεις στην Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Δημοκρατίας στη Νέα Υόρκη, οι οποίες κατατείθονταν στις συζητήσεις.

2.2. Σύμβαση του Αρχους

2.2.1. Η Κύπρος υπέγραψε τη Σύμβαση του Αρχους για την πρόσβαση του κοινού στην πληροφόρηση, τη δημόσια συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα. Ο Νόμος για την Πρόσβαση του Κοινού σε Πληροφορίες που είναι Σχετικές με το Περιβάλλον (Αρ. 119(I)/2004) βρίσκεται σε ισχύ από το 2004. Αναφορικά με το δεύτερο πυλώνα της Σύμβασης, οι πρόνοιες της περιβαλλοντικής νομοθεσίας προβλέπουν την ενεργό και έγκαιρη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων για έργα, προγράμματα, σχέδια και νομοθεσίες που αφορούν το περιβάλλον μέσω της διεξαγωγής δημόσιων διαβουλεύσεων και ακροάσεων. Στα πλαίσια αυτά, το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει μέχρι στιγμής διεξάγει ένα σημαντικό αριθμό διαβουλεύσεων και ακροάσεων κατά την ετοιμασία προγραμμάτων που αφορούσαν τις αρμοδιότητες του. Η νομοθεσία παρέχεται επίσης το δικαίωμα στο κοινό να προσφύγει στη δικαιοσύνη σε περιπτώσεις μη-εφαρμογής των προνοιών της Σύμβασης.

2.3. Περιβαλλοντική Ευθύνη

2.3.1. Κατά το 2012 εκκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και κατατέθηκε για ψήφιση στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχέδιο που τροποποιεί τον περί της περιβαλλοντικής ευθύνης όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας Νόμο (Αρ. 189(I)/2007). Η τροποποίηση αντικαθιστά τους ορισμούς για τους όρους «κατάσταση διατήρησης φυσικού περιβάλλοντος» και «κράτος μέλος» ώστε αυτοί να είναι σύμφωνα με τις πρόνοιες και την έκταση της Οδηγίας. Επιπρόσθετα τροποποιείται η διαδικασία εξέτασης αιτημάτων ανάληψης δράσης από την αρμόδια αρχή με την εισαγωγή προθεσμιών προς αποφυγή καθυστερήσεων κατά τη λήψη αποφάσεων.

2.4. Πράσινη Ανάπτυξη

2.4.1. Κατά το 2013 ετοιμάστηκε Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για την ετοιμασία Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πράσινη Οικονομία. Στόχος του Σχεδίου θα είναι η ανάπτυξη και στήριξη στηρίζεται πολιτικών και μέτρων που να επιτρέπουν την αύξηση στην παραγωγή και την οικονομική ανάπτυξη, ενώ ταυτόχρονα θα προωθούν τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων, τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την αύξηση της αποδοτικότητας στη χρήση πόρων.

2.5. Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

2.5.1. Οι Αναθέτουσες Αρχές του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, με τη σημαντική αγοραστική δύναμη που διαθέτουν, μπορούν να επιδράσουν ως καταλύτες στην ανάπτυξη τεχνολογιών και προϊόντων πιο φιλικών προς το περιβάλλον ενώ, ταυτόχρονα, μπορούν να παραδειγματίσουν την κοινωνία. Οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες, με τις οποίες ρυθμίζεται η εισαγωγή περιβαλλοντικών παραμέτρων κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων, εναρμονίζονται με τον Νόμο περί σύναψης δημόσιων συμβάσεων, της Κυπριακής νομοθεσίας.

2.5.2. Το Αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Συμβάσεις εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 31/1/2012 (Αρ. Απ. 73.099). Το Σχέδιο περιλαμβάνει και τις ομάδες προϊόντων και περιβαλλοντικών παραμέτρων που προτείνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης της.

2.5.3. Σε συνέχεια της έγκρισης του από το Υπουργικό Συμβούλιο το Αναθεωρημένο Σχέδιο δημοσιεύτηκε για εφαρμογή από τις Αναθέτουσες Αρχές του Κράτους. Παράλληλα, υπήρχε επικοινωνία και καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή των Πράσινων Συμβάσεων και από τους Οργανισμούς Δημοσίου Δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και των Τοπικών Αρχών, οι οποίες σύμφωνα με τις πρόνοιες του Σχεδίου Δράσης, έχουν την υποχρέωση για τη δημιουργία και εφαρμογή δικών τους Σχεδίων ή την υιοθέτηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, πραγματοποιήθηκαν διάφορες έρευνες αγοράς για την εύρεση «Πράσινων» Προϊόντων στην Κυπριακή αγορά. Στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος έχουν αναρτηθεί δύο κατάλογοι με πράσινα προϊόντα που κυκλοφορούν στην κυπριακή αγορά. Ο ένας αφορά προϊόντα με πιστοποίηση από εγκεκριμένο φορέα και ο άλλος προϊόντα (χωρίς πιστοποίηση) που θεωρούνται φιλικότερα στο περιβάλλον από άλλα αντίστοιχα που χρησιμεύουν για τον ίδιο σκοπό. Το Τμήμα συμμετείχε στην Επιτροπή Αξιολόγησης Προσφορών του Γενικού Λογιστηρίου για διαγωνισμό που υπήρξε ενδιαφέρον για προϊόντα με οικολογική σήμανση.

2.5.4. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Ανακοίνωσή της για τον Οδικό Χάρτη για την Αποδοτικότερη Χρήση των Πόρων (COM (2011) 571) αναφέρει ότι προκειμένου να προωθήσει περαιτέρω την Αειφόρο Κατανάλωση και Παραγωγή θα ενισχύσει τις απαιτήσεις των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων για οικολογικότερα προϊόντα και θα αξιολογήσει κατά ποσόν οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είναι δυνατόν να συνδεθούν με έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκά Ταμεία.

2.5.5. Επίσης, το πρόσφατα εγκριθέν 7^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον προωθεί εντατικοποίηση των προσπαθειών ώστε τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν πράσινα κριτήρια σε τουλάχιστον 50% των διαγωνισμών ενώ θα εξεταστεί το ενδεχόμενο να θεσμοθετηθεί νομικά στο επίπεδο της Ε.Ε. η υποχρέωση εφαρμογής πράσινων κριτηρίων και για νέες κατηγορίες προϊόντων.

2.6. Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS)

2.6.1. Το 2012 ψηφίστηκε ο περί της Εκούσιας Συμμετοχής Οργανισμών σε Κοινωνικό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου Νόμος (Αρ. 10(Ι)/2012), ο οποίος καθορίζει τις ευθύνες του Τμήματος Περιβάλλοντος, ως του αρμόδιου φορέα, αναφορικά με την καταχώριση οργανισμών στο μητρώο EMAS, τον έλεγχο της εγγραφής και τη διατήρηση των οργανισμών στο μητρώο, και την αναστολή ή διαγραφή της καταχώρισης οργανισμών από το μητρώο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 1221/2009/ΕΚ.

2.6.2. Κατά το 2012 έχει ξεκινήσει στοχευμένη εκστρατεία ενημέρωσης του ιδιωτικού τομέα όσον αφορά τις διαδικασίες εγκατάστασης και καταχώρισης ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το EMAS. Η εκστρατεία αρχικά θα καλύψει τη

ξενοδοχειακή βιομηχανία με στόχο την όσο το δυνατό μεγαλύτερη επέκταση του συστήματος στις ξενοδοχειακές μονάδες. Λόγω της φύσης των λειτουργιών των μονάδων αυτών εκτιμάται ότι τα περιβαλλοντικά οφέλη όσον αφορά τη μείωση στην κατανάλωση πόρων από την εγκατάσταση περιβαλλοντικών συστημάτων θα είναι σημαντικά ενώ μακροπρόθεσμα θα οδηγήσουν και σε οικονομικά οφέλη. Η εκστρατεία θα επεκταθεί σε μετέπειτα στάδιο ώστε να καλύψει και άλλους τομείς.

2.6.3. Μέχρι τα τέλη του 2012, είχαν καταχωρηθεί στο μητρώο EMAS συνολικά 76 εταιρείες.

2.7. Οικολογικό Σήμα (Ecolabel)

2.7.1. Τον Ιανουάριο του 2010, τέθηκε σε εφαρμογή ο νέος Κανονισμός της ΕΕ σχετικά με το οικολογικό σήμα EU Ecolabel με αριθ. 66/2010/ΕΚ, οι σχετικές πρόνοιες του οποίου μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκτυο με το Νόμο. Σκοπός του Οικολογικού Σήματος είναι η προαγωγή των προϊόντων τα οποία έχουν συγκριτικά περιορισμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον και η παροχή στους καταναλωτές επακριβών και επιστημονικά επιβεβαιωμένων πληροφοριών και συμβουλών σε ότι αφορά τα προϊόντα. Το Τμήμα Περιβάλλοντος ως Αρμόδια Αρχή για το ECOLABEL προωθεί το σύστημα, τόσο όσον αφορά την ενημέρωση, όσο και την ενθάρρυνση των οργανισμών για την απονομή του Σήματος στα προϊόντα τους.

2.7.2. Έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος κατάλογος με τα προϊόντα που έχουν βραβευθεί με το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα στην Κύπρο.

2.7.3. Από τον Οκτώβριο του 2013 το Τμήμα ξεκίνησε μια εκστρατεία προώθησης του Οικολογικού Σήματος EU Ecolabel με πρώτη προσπάθεια προσέγγισης στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Το Δεκέμβριο του 2013 υποβλήθηκαν δύο νέες αιτήσεις στις κατηγορίες Χρώματα-Βερνίκια. Προγραμματίζονται αντίστοιχες εκστρατείες και για άλλες κατηγορίες προϊόντων.

2.8. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

2.8.1. Στα πλαίσια του προγράμματος του Τμήματος Περιβάλλοντος για εκστρατείες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης συνεχίστηκε η χρηματοδότηση εκδηλώσεων που διοργανώνονται από διάφορους φορείς, όπως μη-κυβερνητικές οργανώσεις, δήμοι και σχολεία. Τον Ιούνιο του 2013 το Τμήμα συνέβαλε στους εορτασμούς της Πράσινης Εβδομάδας και της Παγκόσμιας Μέρας Περιβάλλοντος με τη διοργάνωση εκδηλώσεων και σεμιναρίων. Επίσης, σε συνεργασία με τους Δήμους διοργανώθηκε τον Σεπτέμβρη, η Εβδομάδα Κινητικότητας, δαπάνες της οποίας επιχορηγούνται από το Τμήμα Περιβάλλοντος. Συνολικά κατά το 2013 το Τμήμα Περιβάλλοντος έδωσε χορηγίες για σκοπούς περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης συνολικού ύψους €.... περίπου, σε οργανωμένα σύνολα, αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και γενικά σε οργανισμούς που ασχολούνται με το περιβάλλον.

2.9. Περιβαλλοντικός Θόρυβος

2.9.1. Ο έλεγχος και διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου στην Κύπρο γίνεται μέσω του Νόμου για την Αξιολόγηση και Διαχείριση του Περιβαλλοντικού Θορύβου (Αρ. 224(Ι)/2004), ο οποίος βρίσκεται σε εφαρμογή από το 2004. Ο Νόμος καλύπτει τον περιβαλλοντικό θόρυβο στον οποίο εκτίθενται οι άνθρωποι, ιδιαίτερα σε περιοχές πυκνής δόμησης, δημόσια πάρκα ή άλλες ήσυχες περιοχές πολεοδομικών συγκροτημάτων, ήσυχες περιοχές της υπαίθρου, καθώς και κοντά σε σχολεία, νοσοκομεία και άλλα κτίρια και σε περιοχές ευαίσθητες σε θορύβους.

2.9.2. Το Τμήμα Περιβάλλοντος υπόγραψε το 2013 τη σύμβαση «Παροχή υπηρεσιών για την ετοιμασία Στρατηγικών Χαρτών Θορύβου για τα πολεοδομικά συγκροτήματα με πληθυσμό μεγαλύτερο των 100.000 ατόμων και για τους οδικούς άξονες με περισσότερες από 3.000.000 κινήσεις το χρόνο» με αρ. 15/2012 στις 26/4/2013, για το ποσό €315.000 συν Φ.Π.Α. Ο ανάδοχος είναι η εταιρία Σ.Σ.Ε Σύμβουλοι Συγκοινωνιών Έργων & Περιβάλλοντος Α.Ε., ο οποίος μέχρι το τέλος του 2013 ο Ανάδοχος υπέβαλε τα δύο πρώτα παραδοτέα (Στάδιο Α' και Β'), ενώ μέχρι τον Απρίλιο 2015 θα υποβάλει την Τελική Έκθεση Ολοκλήρωσης (Στάδιο Ε').

2.9.3. Σύμφωνα με τη Σύμβαση ο Ανάδοχος προκειμένου να διεκπεραιώσει τις υποχρεώσεις του, έχει έλθει σε επαφή με όλους τους αρμόδιους φορείς (αρμόδια Τμήματα και επηρεαζόμενοι Δήμοι και Κοινότητες) για την εξασφάλιση απαραίτητων πληροφοριών και ενημέρωση του Εργοδότη για την πορεία των ενεργειών αυτών.

2.9.4. Μετά την ολοκλήρωση των χαρτών αυτών, το Τμήμα Περιβάλλοντος σε συνεννόηση με το Τμήμα Δημοσίων Έργων καθώς και με άλλα αρμόδια Τμήματα και Φορείς, θα ετοιμάσει μέτρα και δράσεις για απάμβλυνση του κυκλοφοριακού θορύβου στις περιοχές που θα χαρτογραφηθούν, δίνοντας επιπλέον βαρύτητα στη διαχείριση του κυκλοφοριακού θορύβου γύρω από οδικούς άξονες με κυκλοφοριακή κίνηση άνω των 3 εκ. ετησίως.

2.9.5. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στις περιοχές όπου η έκθεση του πληθυσμού στον κυκλοφοριακό θόρυβο δυνατόν να έχει επιβλαβείς επιπτώσεις στην υγεία και την ευημερία των πολιτών αλλά και προκαλεί πρόβλημα σε ευαίσθητους δέκτες όπως σχολεία, νοσοκομεία κ.λπ. Σημαντικό, στοιχείο επίσης αποτελούν τα μέτρα που θα εισηγηθεί η μελέτη για διαφύλαξη της ποιότητας του ακουστικού περιβάλλοντος, κυρίως στις οικιστικές περιοχές.

2.9.6. Το Τμήμα σε συνεργασία με άλλα συναρμόδια Τμήματα θα προωθήσει την έκδοση Διαταγμάτων από τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος με τα οποία να καθορίσει (α) τους μεγάλους οδικούς άξονες (β) τους μεγάλους σιδηροδρομικούς άξονες (γ) τα αεροδρόμια (δ) τις ήσυχες περιοχές πολεοδομικών συγκροτημάτων (ε) τις ήσυχες περιοχές στην ύπαιθρο.

2.9.7. Επίσης κατά το 2013 το Τμήμα πραγματοποίησε μεγάλο αριθμό μετρήσεων περιβαλλοντικού θορύβου ανταποκρινόμενο σε παράπονα πολιτών. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων στις περιπτώσεις που τα παράπονα ήταν δικαιολογημένα προωθήθηκαν στις αρμόδιες αρχές για τη λήψη διορθωτικών μέτρων.

2.10. Εκπομπή Θορύβου από Μηχανήματα Εξωτερικού Χώρου

2.10.1. Από το 2004, βρίσκεται σε εφαρμογή ο Κανονισμός για την Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον από Εξοπλισμό για Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους (Αρ. 535/2003). Κύρια απαίτηση του Κανονισμού είναι η μέτρηση του επιπέδου θορύβου που προέρχεται από συγκεκριμένο εξοπλισμό και η τοποθέτηση σήμανσης, στην οποία να φαίνεται η "εγγυημένη στάθμη ακουστικής ισχύος". Η ευθύνη συμμόρφωσης παραμένει στον κατασκευαστή ή τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του. Στα πλαίσια αυτά, κατά το 2013 εκκρίθηκε η εισαγωγή μηχανημάτων τα οποία υπόκεινται στον Κανονισμό.

2.10.2. Το Νοέμβριο 2013 υποβλήθηκε στη Νομική Υπηρεσία πρόταση για τροποποίηση του ορισμού «αρμόδιας αρχής» που σημαίνει το Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, όπως ορίζεται στο εδάφιο (1) του άρθρου 2 του Κανονισμού. Η μεταφορά της αρμοδιότητας στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα διευκολύνει την εφαρμογή του Κανονισμού καθότι αυτός είναι άμεσα συσχετιζόμενος με τον Κανονισμό για τα Μηχανήματα που χειρίζεται ο εν

λόγω Υπουργός. Επίσης λόγω της σχέσης των δύο Κανονισμών η ΕΕ εξετάζει τη συγχώνευση τους.

2.11. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών (ΟΔΠΖ)

2.11.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος είναι το σημείο επαφής για τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Πολιτικές που σχετίζονται με την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, όσον αφορά την περιβαλλοντική διάσταση. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να εφαρμόζει μια περιβαλλοντικά αειφόρο, οικονομικά δίκαιη, κοινωνικά υπεύθυνη και πολιτισμικά ευαίσθητη διαχείριση των παράκτιων ζωνών. Σημαντικά νομικά εργαλεία αποτελούν το Πρωτόκολλο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιων Περιοχών, ως μέρος της Σύμβασης της Βαρκελώνης και η Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή στην Ευρώπη της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Παράκτιων Ζωνών.

2.11.2. Με βάση την Έκθεση Αντικτύπου για τη συνέχεια της πιο πάνω Σύστασης της ΕΕ, στις 13 Μαρτίου 2013, η Ε. Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Οδηγίας για τη θέσπιση πλαισίου για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ) και την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών (ΟΔΠΠ). Η εξέταση της πρότασης στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου άρχισε στις 19 Μαρτίου 2013. Το Τμήμα Περιβάλλοντος σε συνεργασία με το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας παρακολουθούσε την εξέταση της πρότασης Οδηγίας.

2.11.3. Ο κύριος σκοπός της προτεινόμενης Οδηγίας είναι να προωθήσει την αειφόρο ανάπτυξη των θαλάσσιων και των παράκτιων δραστηριοτήτων και της αειφόρου χρήσης των παράκτιων και θαλάσσιων πόρων με τη θέσπιση πλαισίου για την εφαρμογή θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού στα ύδατα της ΕΕ και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών στις παράκτιες περιοχές των κρατών μελών.

2.11.4. Η ΟΔΠΠ και ο ΘΧΣ αποτελούν συμπληρωματικά εργαλεία της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, που υιοθετήθηκε το 2007 και έχει ως στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής θαλάσσιας οικονομίας και να προστατεύσει καλύτερα το θαλάσσιο περιβάλλον. Επιπρόσθετα, τα δύο αυτά εργαλεία αλληλεπικαλύπτονται γεωγραφικά, στο πλάτος των χωρικών υδάτων (12 ναυτικά μίλια). Συγκεκριμένα η ΟΔΠΠ καλύπτει γεωγραφικά το χερσαίο χώρο, όπως θα οριστεί από τα κράτη μέλη και το θαλάσσιο χώρο, που ορίζεται ως τα χωρικά ύδατα. Αντίστοιχα ο ΘΧΣ καλύπτει το θαλάσσιο χώρο, που ορίζεται ως το πλάτος των χωρικών υδάτων και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Με βάση τα στοιχεία αυτά θεωρείται σημαντική η κοινή συν-αντίληψη των εργαλείων καθώς και η παράλληλη εφαρμογή τους.

2.11.5. Με βάση τα πιο πάνω το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφασή του (Αρ. 75.843 και ημερ. 10/10/2013), ενέκρινε τη διεύρυνση της Ομάδας Εργασίας για το ΘΧΣ, η οποία θα περιλαμβάνει την ΟΔΠΠ. Η Ομάδα Εργασίας συν-προοδεύεται από το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας και το Τμήμα Περιβάλλοντος. Η πρώτη συνεδρία της διευρυμένης Ομάδας Εργασίας πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο 2013.

2.12. Πρόγραμμα LIFE

2.12.1. Το Πρόγραμμα LIFE+, το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο για το περιβάλλον της ΕΕ, τέθηκε σε ισχύ το 2007 και είχε διάρκεια μέχρι και το 2013. Το Πρόγραμμα αποτελείται από τρεις Πυλώνες για θέματα Φύσης και Βιοποικιλότητας, Περιβαλλοντικής Πολιτικής και Διακυβέρνησης, και Ενημέρωσης και Επικοινωνίας.

2.12.2. Το Τμήμα Περιβάλλοντος ως Εθνικό Σημείο Επαφής, είχε την ευθύνη για ενημέρωση των πιθανών ενδιαφερομένων να συμμετάσχουν με προτάσεις στις ετήσιες Προκηρύξεις. Σχετικό σεμινάριο πραγματοποιείτο σε ετήσια σχεδόν βάση και σε συνεργασία με την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή με θέμα τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα και πληροφορίες για υποβολή προτάσεων. Κατά την Προκήρυξη του 2013 υποβλήθηκαν 24 προτάσεις οι οποίες αξιολογήθηκαν από την ΕΕ και προγραμματίζεται η χρηματοδότηση 3 προτάσεων, με υπολογιζόμενη έναρξη τον Ιούνιο του 2014.

2.12.3. Σημειώνεται επίσης ότι για τη Χρηματοδοτική Περίοδο 2014 – 2020 θα τεθεί σε ισχύ νέος Κανονισμός για το LIFE, ο οποίος θα αποτελεί το νέο Πρόγραμμα Πλαίσιο για το περιβάλλον και την κλιματική δράση. Θα απαρτίζεται από δύο υπο-προγράμματα, ένα για το περιβάλλον και ένα για την κλιματική δράση και κάθε ένα από τα υπο-προγράμματα θα αποτελείται από τρεις Τομείς Προτεραιότητας.

2.13. Διευθυντής Διαχειριστικού Σχεδίου του Ακάμα

2.13.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος για εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Απρίλιο του 2012, μετά από ανοικτό διαγωνισμό κατακύρωσε την προσφορά για την αγορά υπηρεσιών για Διευθυντή Έργου του Ακάμα, για περίοδο πέντε χρόνων στο Αρχιτεκτονικό Γραφείο Αντωνία Θεοδοσίου.

2.13.2. Σε γενικές γραμμές οι όροι εντολής του Διευθυντή Έργου είναι, σε πρώτο στάδιο, να υποβάλει σχετική Έκθεση στην οποία να περιγράφεται ο βαθμός στον οποίο υλοποιήθηκαν τα μέτρα τα οποία είχαν αποφασιστεί στο παρελθόν, ως επίσης οι λόγοι που εμπόδισαν την πλήρη υλοποίηση τους και να συνδράμει ουσιαστικά στην ετοιμασία Έγγραφων Διαγωνισμού, για την εκπόνηση από Ειδικούς Συμβούλους, Διαχειριστικού Σχεδίου για την περιοχή της Χερσονήσου, που θα έχει ως γενικό στόχο την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση και ανάδειξη της περιοχής και των Κοινοτήτων.

2.13.3. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων της η Διευθύντρια Έργου, είχε συναντήσεις με εκπροσώπους πλείστων από τις κοινότητες του Ακάμα, και έχουν καταγράψει οι θέσεις, απόψεις και εισηγήσεις τους με σκοπό τον καταρτισμό και την προώθηση έργων στην περιοχή. Τα αποτελέσματα των συναντήσεων της, συμπεριλαμβανομένων δικών της εισηγήσεων παρουσιάστηκαν σε Πανκοινοτική συγκέντρωση στο Νέο Χωριό, καθώς και στις δύο επόμενες Εξαμηνιαίες Εκθέσεις που συνέταξε.

2.13.4. Πραγματοποιήθηκε μια συνεδρίαση της Διαχειριστικής Επιτροπής (28.3.2013), ενώ προκηρύχθηκε και ολοκληρώθηκε Φωτογραφικός Διαγωνισμός με θέμα «Ακάμας: η λαϊκή αρχιτεκτονική των οικισμών, η ύπαιθρος, η αρχαιολογία, το παραδοσιακά δομημένο πολιτιστικό τοπίο της Υπαιθρου» σε συνεργασία με το Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο και την Φωτογραφική Εταιρεία Κύπρου – Τμήμα Πάφου. Οι συμμετοχές έφτασαν περίπου τις 50, ενώ οι φωτογραφίες περίπου τις 180.

2.13.5. Αξίζει να σημειωθεί ότι δημιουργήθηκε ιστοσελίδα για την περιοχή του Ακάμα με σχετικό υλικό, ενώ πραγματοποιήθηκε Περιφερειακό Συνέδριο Ε.Ε. – Κύπρος με θέμα «Περιβάλλον και Πολιτιστικό τοπίο του Ακάμα», σε συνεργασία με το Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, οι συμμετέχοντες έφτασαν τους 120 περίπου.

2.14. Σχέδιο Δράσης για την Ανάπτυξη της Οικό- Καινοτομίας (EcoAP)

2.14.1. Το Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη της Οικό- Καινοτομίας, EcoAP (Eco-Innovation Action Plan), δημοσιεύτηκε στις 15.12.2011, μετά από συμφωνία των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκειμένου να επιταχυνθεί η άρση των χρηματοοικονομικών και θεσμικών φραγμών στην ανάπτυξη οικό-καινοτόμων τεχνολογιών.

2.14.2. Μεταξύ των στόχων του είναι να λειτουργήσει ως πλατφόρμα εφαρμογής πολιτικής, η οποία μεταξύ άλλων, να προωθεί την απορρόφηση κονδυλίων από

χρηματοδοτικά σχέδια του πρόγραμματος-πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (CIP), όπως το χρηματοδοτικό σχέδιο Eco- Innovation.

2.14.3. Τον Απρίλιο και Ιούνιο 2013 οργανώθηκαν δύο ημερίδες, για ενημέρωση των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με το συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Οικονομικής καινοτομίας, την παρουσίαση έργων κυπριακών επιχειρήσεων που έτυχαν συγχρηματοδότησης, καθώς και τη συσχέτιση του με άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το περιβάλλον. Το ενδιαφέρον των κυπριακών επιχειρήσεων, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, τοπικών αυτοδιοικήσεων και δημόσιων αρχών έδωσε τη δυνατότητα για ανταλλαγή απόψεων και διμερών συναντήσεων με την εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Διεύθυνσης Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας για συζήτηση των προτάσεων τους. Πέρα από τις ημερίδες αυτές, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου, το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, καθώς και με ενδιαφερόμενους φορείς για συζήτηση των προτάσεων τους. Η συνεχής ενημέρωση της ιστοσελίδας του Τμήματος Περιβάλλοντος καθώς και η αποστολή στους αρμόδιους φορείς του ενημερωτικού δελτίου αποτελεί πηγή πληροφόρησης του κυπριακών επιχειρήσεων.

2.14.4. Επιπρόσθετα, πρέπει να σημειωθεί ότι περιβαλλοντικά καινοτόμες τεχνολογίες προωθούνται και από το πρόγραμμα Life+, το Σχέδιο ECOLABEL, την πρωτοβουλία των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, καθώς και αριθμό προγραμμάτων και πρωτοβουλιών του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας και του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας).

3. ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

3.1. Ένας από τους βασικότερους ρόλους του κλάδου των Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων είναι οι διαδικασίες αξιολόγησης και εκτίμησης των επιπτώσεων στο Περιβάλλον από έργα και από σχέδια ή/και προγράμματα. Οι δύο αυτές διαδικασίες διέπονται από τους νόμους:

- Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων από Ορισμένα Έργα Νόμοι 2005-2012 (Ν.140(Ι)/2005)
- Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων από Σχέδια/Προγράμματα (Ν.102(Ι)/2005)

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, προωθείται η κύρωση του περί της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (Κυρωτικού) Πρωτοκόλλου, όπου μέσω της προώθησης σαφών, διαφανών και αποτελεσματικών διαδικασιών, της βελτίωσης της δημόσιας συμμετοχής στη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, καθώς και της προαγωγής της βιώσιμης ανάπτυξης, θα επιτευχθεί υψηλότερο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος σε όλες του τις παραμετρους.

3.2. Επιπλέον μια ακόμη διαδικασία που εντάσσεται στον κλάδο είναι η διαβούλευση με αρμόδια τμήματα για αιτήσεις που αφορούν αναπτύξεις πριν τη διαδικασία έκδοσης πολεοδομικής άδειας, καθώς και διαβούλευσεις για ανταλλαγή γης, παραχωρήσεις, ή άλλες χρήσεις γης. Επιπρόσθετα, γίνεται αξιολόγηση έργων για έκδοση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης που εντάσσεται στην παρακολούθηση των όρων της Περιβαλλοντικής Γνωμάτευσης.

3.3. Σε εθνικό επίπεδο, κατά το 2013 συνεχίστηκε η εφαρμογή των Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων (Αρ. 140(Ι)/2005) οι οποίοι τέθηκαν σε ισχύ το 2005 αντικαθιστώντας αυτόν που ίσχυε από το 2001. Ο Νόμος εναρμόνισε την Ευρωπαϊκή Οδηγία 85/337 η οποία τροποποιήθηκε από τις Οδηγίες 97/11/ΕΚ και 2003/35/ΕΚ για την Ενσωμάτωση της Σύμβασης του ESPOO και της Σύμβασης του Άρχους αντίστοιχα. Ο Νόμος αφορά τις αδειοδοτήσεις ορισμένων δημόσιων

και ιδιωτικών έργων σύμφωνα με τα Παραρτήματα του Νόμου για τα οποία είναι απαραίτητη η αξιολόγηση των επιπτώσεων τους στο Περιβάλλον πριν την έκδοση της αιτούμενης άδειας. Η Επιτροπή που συστάθηκε για την αξιολόγηση των έργων απαρτίζεται από εκπροσώπους τμημάτων και φορέων του δημοσίου από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και δύο ανεξάρτητα μέλη.

3.4. Κατά το 2013 εξετάστηκαν 132 έργα εκ των οποίων τα 52 αφορούσαν Προκαταρκτικές Εκθέσεις Επιπτώσεων στο Περιβάλλον και τα 80 Μελέτες Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον. Επίσης κατά το 2013 εξετάστηκαν 364 διαβουλεύσεις.

Από το 2001 μέχρι το 2013 εξετάστηκαν 760 ΜΕΕΠ και 760 ΠΕΕΠ.

Έτος	2013	2001-2013
ΜΕΕΠ	80	760
ΠΕΕΠ	52	760
Διαβουλεύσεις	410	

3.5. Μεταξύ των σημαντικότερων έργων που εξετάστηκαν κατά το 2013 και εκδόθηκε Γνωμάτευση είναι:

- Επιχωμάτωση θαλασσίου χώρου με εμβαδό 55.700 m² στη θαλάσσια λιμενική περιοχή Βασιλικού και την κατασκευή και λειτουργία της Φάσης III του Τερματικού Σταθμού αποθήκευσης και διαχείρισης πετρελαιοειδών της εταιρείας VTT Vasiliko Ltd στην περιοχή Βασιλικού
- ΜΕΕΠ για την κατασκευή ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού συνδυασμένου κύκλου 230 MW της εταιρείας P.E.C Power Energy Cyprus Ltd, στο Μαρί της επαρχίας Λάρνακας
- Επικαιροποιημένη ΜΕΕΠ για την κατασκευή και λειτουργία γηπέδου γκολφ με οικιστική ανάπτυξη της εταιρείας Pafilia Property Developers Ltd, στην περιοχή Τσάδας της επαρχίας Πάφου

3.6. Από το 2005 βρίσκεται σε ισχύ ο Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από ορισμένα Σχέδια και/η Προγράμματα, Νόμος (Αρ. 102(I)/2005) με τον οποίο μεταφέρθηκε στο Εθνικό Δίκαιο η σχετική οδηγία 2001/42/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το Νόμο αυτό, πριν την οριστικοποίηση και έγκριση σχεδίων και προγραμμάτων σε τομείς όπως γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, μεταφορές, διαχείριση αποβλήτων κλπ, θα πρέπει να εκπονείται Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και να διασφαλίζεται η προστασία του Περιβάλλοντος.

3.7. Κατά τη διάρκεια του 2013 εξετάστηκαν 11 ΣΜΠΕ, ενώ από το 2006 μέχρι το 2013 εξετάστηκαν 66 ΣΜΠΕ

Έτος	2013	2006-2013
ΣΜΠΕ	11	66

3.8. Μερικά από τα σημαντικότερα έργα που εξετάστηκαν κατά το 2013 είναι:

- Τροποποίηση Δήλωσης Πολιτικής της Υπαίθρου
- Τροποποιήσεις χωροταξικής περιοχής VI Λεμεσού
- Τροποποιήσεις χωροταξικής περιοχής I Λάρνακας-Αβδελλερό-Κελλιά-Πύλα κλπ.

3.9. Παράλληλα, κατά το 2013 πραγματοποιήθηκαν εντατικές διαβουλεύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά την τελική μορφή της νέας οδηγίας για την εκτίμηση επιπτώσεων στο περιβάλλον. Η πρόταση για τροποποίηση της εν λόγω οδηγίας θα ενδυναμώσει την ποιότητα των μελετών και θα ενισχύσει την πολιτική συνοχής και των συνεργειών με άλλους νόμους της ΕΕ. Το Τμήμα Περιβάλλοντος θα παρουσιάσει τη νέα οδηγία εντός του 2014 σε δημόσια διαβούλευση.

4. ΚΛΑΔΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

4.1. Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000

4.1.1. Προτεραιότητα για την Κύπρο αποτελεί η πλήρης και αποτελεσματική υλοποίηση και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Οικοτόπων για την προστασία των Ενδιαιτημάτων και των Ειδών (92/43/ΕΟΚ), μέσω του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000, το οποίο συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής για την προστασία της βιοποικιλότητας. Το Μάρτιο του 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τον πρώτο ενημερωμένο κατάλογο των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) - (SCI) για ένταξη στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000. Η Κύπρος έχει καθορίσει 40 ΤΚΣ, έχει ολοκληρώσει 39 Διαχειριστικά Σχέδια ενώ το 40^ο βρίσκεται στο στάδιο της δημόσιας διαβούλευσης. Αναμένεται να οριστικοποιηθεί εντός του 1^{ου} τριμήνου του 2014.

4.1.2. Μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας, τα Κράτη Μέλη υποχρεούνται να κηρύξουν τις περιοχές αυτές ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)» (Special Areas of Conservation - SAC)» το αργότερο μέσα σε μια εξαετία και να καθορίσουν τις προτεραιότητες για τη διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος εντός αυτών, οι οποίες υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1, 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει προχωρήσει με την κήρυξη τριών περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (Κοιλάδα Διαρίζου, Ξερός Ποταμός και Βουνί Παναγίας) σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, όπου, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προνοεί ο σχετικός Νόμος της Φύσης 153(Ι)/2003, έχουν ετοιμαστεί Διατάγματα τα οποία καθιστούν μέτρα και δράσεις προστασίας για τους οικοτόπους και τα είδη και τα ενδιαιτήματα τους καθώς, επίσης και καθορισμό των επιτρεπόμενων και μη επιτρεπόμενων δράσεων σε αυτές. Στόχος είναι η κήρυξη και των υπόλοιπων περιοχών ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης» το συντομότερο δυνατό.

4.2. Χωροκατακτητικά Ξένα Είδη

4.2.1. Τα χωροκατακτητικά ξένα είδη (ΧΞΕ) είναι είδη που, εξαιτίας ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, μεταφέρονται εκτός του φυσικού τους εύρους εξάπλωσης, επιβιώνουν, αναπαράγονται και εξαπλώνονται, με αρνητικές επιπτώσεις στην οικολογία της νέας τοποθεσίας τους, καθώς και σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Τα ΧΞΕ αποτελούν μία από τις σημαντικότερες και αυξανόμενες αιτίες απώλειας βιοποικιλότητας και εξαφάνισης διάφορων ζωικών και φυτικών ειδών. Τον Σεπτέμβριο του 2013, είχε υποβληθεί στο Συμβούλιο της ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πρόταση Κανονισμού για τα ΧΞΕ και αναμένεται ότι μέχρι το τέλος του 2014 θα έχει εγκριθεί. Ο Κανονισμός στοχεύει στην πρόληψη από την εισαγωγή νέων ΧΞΕ στην ΕΕ και στην πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών που έχουν ήδη εγκατασταθεί.

4.3. Βιολογική Ποικιλομορφία

4.3.1. Η βιοποικιλότητα – αποτελεί την ποικιλία των οικοσυστημάτων, των ζώντων οργανισμών (ζωικών και φυτικών ειδών) και των γονιδίων που μας περιβάλλουν – είναι του πλανήτη παρέχοντας τρόφιμα, γλυκό νερό και καθαρό αέρα, καταφύγιο και φαρμακευτικές ουσίες, μετριάζει τις φυσικές καταστροφές, τους επιβλαβείς οργανισμούς και τις ασθένειες και συμβάλλει στη ρύθμιση του κλίματος. Αποτελεί επίσης το φυσικό μας κεφάλαιο, καθώς παρέχει οικοσυστημικές υπηρεσίες στις οποίες στηρίζεται η οικονομία μας. Η συνεχιζόμενη υποβάθμιση και η απώλεια της βιοποικιλότητας θέτει σε κίνδυνο την παροχή των υπηρεσιών αυτών: απώλεια ειδών και ενδιαιτημάτων, απώλεια του φυσικού πλούτου μέσα από την απασχόληση που προκύπτει από τη φύση και απώλεια ευημερίας του πλανήτη μας. Η απώλεια βιοποικιλότητας είναι η πιο κρίσιμη περιβαλλοντική απειλή

σε παγκόσμια κλίμακα.

4.3.2. Η έννοια της βιοποικιλότητας αναφέρεται στην ποικιλία γενών, ειδών και οικοσυστημάτων από τα οποία αποτελείται η ζωή στη Γη.

4.3.3. Το 2010 πραγματοποιήθηκε η Δέκατη Διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών για Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία (COP10), η οποία πραγματοποιήθηκε στη Ναγκόγια της Ιαπωνίας. Στη συνάντηση αποφασίστηκαν πολλά θέματα τα οποία κρίνονται καθοριστικά για την προστασία της βιοποικιλότητας του πλανήτη. Τα πιο σημαντικά - τα οποία αποτέλεσαν και αντικείμενο επίτιπων συζητήσεων - ήταν η υιοθέτηση ενός νέου Πρωτοκόλλου για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τη συμμετοχή στα οφέλη από την αξιοποίησή τους, η υιοθέτηση ενός νέου στρατηγικού σχεδίου για την περίοδο 2011 – 2020, καθώς, επίσης και η εξασφάλιση οικονομικών πόρων, οι οποίοι θα συμβάλουν στην υιοθέτηση των στόχων της Σύμβασης.

4.3.4. Η Κυπριακή Δημοκρατία υπέγραψε στις 29.12.2011, τα Πρωτόκολλα της Καρθαγένης και της Ναγκόγια-Κουάλα Λουμπουρ, σχετικά με την ευθύνη και αποζημίωση για τις ζημιές που δυνατό να προκαλέσουν οι ζωντανοί γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, και σχετικά με την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τη δίκαιη και ισότιμη συμμετοχή στα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση τους (Access to Benefit Sharing), αντίστοιχα.

4.3.5. Τον Οκτώβριο 2012 πραγματοποιήθηκε η Ενδέκατη Διάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών στη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλομορφία στο Hyderabad στην Ινδία, κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας. Ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, κ. Σοφοκλής Αλετράρης, ως Προεδρεύων του Συμβουλίου Υπουργών Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετέσχε, μαζί με τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου και ομάδα Κύπριων τεχνοκρατών, στη Συνάντηση Κορυφής της Ενδέκατης Συνόδου της Διάσκεψης των Μερών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιοποικιλότητα, που έγινε το μήνα που πέρασε στην πόλη Hyderabad της Ινδίας.

4.3.6. Κατά το 2013 συνεχίστηκε η προετοιμασία για την Διάσκεψη των Μερών, η οποία θα πραγματοποιηθεί το 2014. Σημαντικό θέμα το οποίο απασχολεί τα κράτη-μέλη είναι η κινητοποίηση των πόρων για την προστασία της βιοποικιλότητας.

4.3.7. Στα πλαίσια της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 6, έχει ετοιμαστεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (NBSAP), το οποίο περιλαμβάνει δράσεις και μέτρα για την ανάρρωση της απώλειας και προστασία της. Ετοιμάζεται και θα ολοκληρωθεί άμεσα το Σχέδιο Μέτρων για τη Βιοποικιλότητα που ουσιαστικά αποτελεί συνέχεια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, ούτως ώστε να γίνει ιεράρχηση των μέτρων που έχουν προταθεί στο Σχέδιο και η ετοιμασία πρότασης συγκεκριμένου Σχεδίου Μέτρων με εκτίμηση δαπανών, αποδοτικότητας και εφαρμοσιμότητάς τους.

4.4. Εμπόριο Άγριων Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας

4.4.1. Το Διεθνές εμπόριο ειδών άγριας ζωής, που ανέρχεται σε εκατομμύρια ευρώ το χρόνο, είναι η κυριότερη αιτία για την τεράστια μείωση του αριθμού πολλών ειδών ζώων και φυτών. Η Κύπρος, η οποία επικύρωσε τη Σύμβαση CITES (Κυρωτικός Νόμος Αρ. 74/2004), είναι υποχρεωμένη να ελέγχει το εμπόριο ειδών τα οποία διατρέχουν άμεσο κίνδυνο για εξαφάνιση και που συμπεριλαμβάνονται σε ένα κοινά αποδεκτό κατάλογο. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2013 συνεχίστηκε ο συστηματικός έλεγχος των ειδών χλωρίδας και πανίδας που εισάγονταν ή εξάγονταν από την Κυπριακή Δημοκρατία. Στα πλαίσια αυτά το Τμήμα έλεγξε δεκάδες αιτήσεις για εισαγωγή ειδών, σε σχέση με τις πρόνοιες της Σύμβασης CITES.

4.5. Καταπολέμηση της Απερήμωσης

4.5.1. Η απερήμωση είναι ένα φαινόμενο που επηρεάζει πολλές χώρες του πλανήτη ανάμεσά τους και την Κύπρο. Το φαινόμενο αυτό συνεπάγεται την απώλεια της παραγωγικότητας των εδαφών με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της γης σε άνυδρες, υπο-άνυδρες και ξηρές υπό-άνυδρες περιοχές. Αναγνωρίζοντας τους κινδύνους που συνεπάγεται η εξάπλωση του φαινομένου της απερήμωσης στο ίδιο το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα της Κύπρου, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επικυρώσει τη σχετική Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Απερήμωσης (Νόμος Αρ. 23(III)/1999), ενώ το 2008 ολοκληρώθηκε η ετοιμασία του προσχεδίου του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΕΣΔ) για την Καταπολέμηση της Απερήμωσης. Τον Οκτώβριο του 2011 υπογράφηκε συμφωνία για "Σχέδιο Μέτρων για την Καταπολέμηση της Απερήμωσης στην Κύπρο", που ουσιαστικά αποτελεί συνέχεια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, ούτως ώστε να γίνει ιεράρχηση των μέτρων που έχουν προταθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης και η ετοιμασία πρότασης συγκεκριμένου Σχεδίου Μέτρων με εκτίμηση δαπανών, αποδοτικότητας και εφαρμοσιμότητάς τους, ούτως ώστε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της απερήμωσης στην Κύπρο.

4.5.2. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης θα συζητηθεί περαιτέρω για τη διαμόρφωση τελικού, το οποίο θα υποβληθεί κατά το 2014 στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

4.6. Πρόγραμμα για την Προστασία και Διαχείριση των Αλυκών Λάρνακας

4.6.1 Συνεχίστηκαν οι εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης και Διαχείρισης των Αλυκών Λάρνακας, οι οποίες στόχο έχουν την προστασία και διαχείριση του ευαίσθητου οικοσυστήματος των Αλυκών Λάρνακας. Το Τμήμα Περιβάλλοντος σε συνεργασία και με τα άλλα αρμόδια Τμήματα, προχώρησε στην υλοποίηση δράσεων στην περιοχή, όπως συντήρηση κατασκευών περιμετρικά του μονοπατιού (παρατηρητήριο πουλιών και ξύλινη γέφυρα), καθαρισμοί εκατέρωθεν του μονοπατιού με κόψιμο χόρτων και κλάδεμα ακακίας, κ.λ.π. Επίσης, έχει ετοιμαστεί μελέτη αποκατάστασης της περιοχής των Αλυκών στις Καμάρες από τις επιχωμάτωσεις οι οποίες έγιναν στη συγκεκριμένη περιοχή. Επιπλέον, έχει καταβληθεί στο Δήμο Λάρνακας το ποσό των 30.000 Ευρώ με τη δέσμευση ότι θα υλοποιήσουν δράσεις όπως καθαρισμούς, ετοιμασία ενημερωτικού υλικού, κατασκευή ποδηλατοστασίων, τοποθέτηση πινακίδων πληροφόρησης κλπ.

4.7. Διαχείριση της Χερσονήσου του Ακάμα

4.7.1. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφασή του στις 23 Φεβρουαρίου, 2010, ενέκρινε τα όρια της περιοχής «Χερσόνησος Ακάμα» για ένταξη στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000. Με βάση την πιο πάνω απόφαση, το Τμήμα Περιβάλλοντος είχε αποστείλει στις 26 Μαρτίου, 2010 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα όρια και τα σχετικά δεδομένα της εν λόγω περιοχής, για ένταξη στο προαναφερόμενο Δίκτυο. Παράλληλα, προχώρησε και στην προώθηση της δημοσίευσης της εν λόγω απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας η οποία εκδόθηκε στις 9 Απριλίου, 2010. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με απόφαση της στις 18.11.2011 ενέκρινε την πρόταση της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με την ένταξη της Χερσονήσου του Ακάμα στο Δίκτυο NATURA 2000.

4.7.2. Το τελικό Διαχειριστικό Σχέδιο έχει κατατεθεί εντός του 2013 και βρίσκεται στο στάδιο της δημόσιας διαβούλευσης. Αναμένεται να οριστικοποιηθεί εντός του 1^{ου} τριμήνου του 2014, οπότε και θα παρουσιαστεί σε δημόσιες συγκεντρώσεις.

4.8. Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί

4.8.1. Από τον Μάιο του 2004 βρίσκεται σε ισχύ ο Νόμος που αφορά τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον (Αρ. 160 (I)/2003). Στα πλαίσια της συμμετοχής της Κύπρου στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αδειοδότηση Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (ΓΤΟ) στην Ε.Ε, εκφράσθηκαν και κατά το 2013 αρνητικές θέσεις σε αιτήσεις που εξετάζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διάθεση στην αγορά γενετικά τροποποιημένων προϊόντων.

4.8.2. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ξεκινήσει μια προσπάθεια τροποποίησης της Οδηγίας για τους ΓΤΟ (2001/18/ΕΕ), ώστε να παρέχεται το δικαίωμα στα κράτη-μέλη (ΚΜ) να απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ σε μέρος ή και σε όλη την επικράτειά τους. Η Κύπρος ήταν ένα από τα κράτη-μέλη που διαπραγματεύτηκαν σκληρά και πέτυχαν τις πρόνοιες που συμπεριλαμβάνονται στα Συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2008, ειδικά την αναφορά σε περιοχές με ειδικά αγρονομικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, περιλαμβανομένων μικρών απομονωμένων νησιών, να διασφαλίσουν ειδικά μέτρα διαχείρισης ή περιορισμού, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης για καλλιέργεια ΓΤΟ. Για το λόγο αυτό όταν η Ε.Ε., λαμβάνοντας υπόψη την απαίτηση των ΚΜ, ετοίμασε κατάλογο με τους λόγους που μπορεί να επικαλεστεί ένα ΚΜ για να προχωρήσει σε περιορισμό ή απαγόρευση της καλλιέργειας ΓΤΟ, ο οποίος περιλάμβανε και περιβαλλοντικούς λόγους, θεωρήθηκε ως σημαντική πρόοδος και εξέλιξη για την Κύπρο. Παρόλα αυτά, λόγω διαφωνιών μεταξύ των ΚΜ για τη νομική βάση της πρότασης, αλλά και άλλων θεμάτων έχει φθάσει σε αδιέξοδο. Αναμένεται επαναφορά της πρότασης εντός του 2014.

5. ΚΛΑΔΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

5.1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

5.1.1. Η κυπριακή πολιτική που ακολουθείται στη διαχείριση αποβλήτων βασίζεται κυρίως στην ιεράρχηση των αποβλήτων (πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση, τελική διάθεση) και στον ορθό περιβαλλοντικά χειρισμό τους. Απώτερος σκοπός είναι η αποδοτικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων και των αποβλήτων μέσω της μείωσης της παραγωγής τους και της αποθάρρυνσης απόρριψής τους σε χώρους ταφής, της ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης και γενικά της περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης ώστε να μειώνονται στο ελάχιστο οι κίνδυνοι προς την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

5.1.2. Η εφαρμογή της ορθολογικής περιβαλλοντικά διαχείρισης των παραγόμενων αποβλήτων στην Κύπρο επιτυγχάνεται μέσω της εφαρμογής του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 (Ν.185(I)/2011) και του περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμου του 2002 (Ν. 32(I)/2002) όπως και των τροποποιήσεών τους, καθώς και των Κανονισμών και Διαταγμάτων που εκδόθηκαν σύμφωνα με αυτούς. Η πιο πάνω νομοθεσία είναι απόρροια της ευρωπαϊκής πολιτικής και νομοθεσίας εναρμονισμένης και προσαρμοσμένης στο εθνικό δίκαιο.

5.1.3. Στα πλαίσια της εφαρμογής του περί Αποβλήτων Νόμου με Αρ.185(I)/2011, στόχος του οποίου είναι η διαχείριση των αποβλήτων ώστε να διασφαλιστεί η δημόσια υγεία και η προστασία του περιβάλλοντος, παρατίθενται τα πιο κάτω στοιχεία για το έτος 2013.

5.2. Άδειες Διαχείρισης Αποβλήτων

5.2.1. Συνολικά μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 208 άδειες διαχείρισης αποβλήτων σε εγκαταστάσεις/φορείς εκμετάλλευσης. Από αυτές, 66 αδειοδοτήθηκαν για επεξεργασία αποβλήτων. Οι υπόλοιπες 142 άδειες αφορούν τη συλλογή/μεταφορά αποβλήτων.

5.2.2. Για την ευκολότερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων μερών αλλά και των πολιτών γενικότερα, καταρτίστηκε κατάλογος των αδειοδοτημένων διαχειριστών αποβλήτων, ο οποίος βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος (<http://www.moa.gov.cy/environment>) και επικαιροποιείται σε τακτική βάση.

5.2.3. Κατά το έτος του 2013, έχουν υποβληθεί συνολικά 92 αιτήσεις για άδειες διαχείρισης αποβλήτων και χορηγήθηκαν από τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος συνολικά 66 άδειες διαχείρισης αποβλήτων (36 για τη συλλογή / μεταφορά αποβλήτων και 30 για την επεξεργασία αποβλήτων).

5.2.4. Το 2013 ετοιμάστηκε τροποποίηση του περί Αποβλήτων (Γενικοί Όροι Διαχείρισης Αποβλήτων για πρόσωπο που ασχολείται με Συλλογή και Μεταφορά Αποβλήτων) Διατάγματος του 2012 και στις 5/6/2013 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ώστε να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος και να αυξηθεί η διαφάνεια.

5.2.5. Επιπλέον το 2013 ετοιμάστηκε γνωστοποίηση σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του ύψους της εγγυητικής για την χορήγηση Άδειας Διαχείρισης Αποβλήτων για Συλλογή και Μεταφορά Αποβλήτων η οποία δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 6/9/2013.

5.3. Σχέδιο Διαχείρισης Οικιακών και Παρομοίου τύπου Αποβλήτων

5.3.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος ολοκλήρωσε τη δημόσια διαβούλευση για το Σχέδιο Διαχείρισης Οικιακών και Παρομοίου Τύπου Αποβλήτων παράλληλα με την εξέταση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Σχέδιο αυτό. Το 2013 λόγω των πολλών αντιδράσεων που είχαν προκύψει για το συγκεκριμένο Σχέδιο προχώρησε σε συζήτηση του θέματος με τους εμπλεκόμενους φορείς καθώς και σε πολιτικό επίπεδο μεταξύ των δύο Αρμόδιων Αρχών (Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και Υπουργός Εσωτερικών) για τις τελικές αποφάσεις σχετικά με τα έργα που θα προωθηθούν για την ορθολογική διαχείριση των οικιακών και παρομοίου τύπου αποβλήτων. Το Σχέδιο θα προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για υιοθέτηση και σε Κανονισμούς το πρώτο εξάμηνο του 2014.

5.4. Εθνικά προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων

5.4.1. Στα πλαίσια των προνοιών των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2012 και συγκεκριμένα του Άρθρου 36, έχει προκηρυχθεί διαγωνισμός (Σύμβαση 18/2013) για την ετοιμασία Εθνικών Προγραμμάτων Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων. Στα προγράμματα τίθενται στόχοι για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, περιγράφονται τα υφιστάμενα μέτρα πρόληψης και καθορίζονται μέτρα που αποσκοπούν στην αποσύνδεση της σχέσης μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνδέονται με την παραγωγή αποβλήτων. Εντός του 2013 έχει ολοκληρωθεί ετοιμασία των προγραμμάτων από την Ανάδοχο εταιρεία, καθώς και η δημόσια διαβούλευση.

5.5. Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Πρόληψης, Μείωσης, Χωριστής Συλλογής και Αξιοποίησης Οικιακών και Παρόμοιου Τύπου Αποβλήτων

5.5.1. Βάση των υποχρεώσεων της Κύπρου προς την ΕΕ (ποσοτικές και ποιοτικές) που προκύπτουν από την Οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα και άλλα συναφή ευρωπαϊκά

νομοθετήματα, έχει υποβληθεί προς τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης πρόταση για έργο ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών και παρόμοιου τύπου αποβλήτων.

5.5.2. Το έργο βασίζεται στις πρόνοιες του Σχεδίου Διαχείρισης Οικιακών και Παρόμοιου Τύπου Αποβλήτων και του προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων. Αποτελείται από δέσμη δράσεων που σκοπό έχουν να εφαρμόσουν την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και να προωθήσουν και ενθαρρύνουν την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, τη μείωση και τη χωριστή διαλογή προς επίτευξη υψηλής ποιότητας ανακύκλωσης, όπως απαιτείται από την ιεράρχηση των αποβλήτων καθώς επίσης και την όσο το δυνατό επιτόπου επεξεργασία προκειμένου να ενισχυθεί η αρχή της εγγύτητας. Απώτερος σκοπός είναι η συμπόρευση της Κύπρου με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη διαχείριση των αποβλήτων προς μια κοινωνία ανακύκλωσης και ορθολογικής διαχείρισης των πόρων.

5.5.3. Παράλληλα το έργο περιλαμβάνει την εκπόνηση δέσμης σχεδίων χορηγιών προς μονάδες επεξεργασίας των χωριστά συλλεγέντων αποβλήτων και βιομηχανίες οι οποίες θα επενδύσουν στην ένταξη των εν λόγω επεξεργασμένων αποβλήτων στην παραγωγική τους διαδικασία. Σκοπός των σχεδίων χορηγιών είναι η ενίσχυση της ψηλής τεχνολογίας επεξεργασίας των εν λόγω αποβλήτων και η όσο το δυνατό διατήρηση τους ως πόρων εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ενισχύοντας έτσι την αρχή της αυτάρκειας και εγγύτητας.

5.6. Πιλοτικά προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών αποβλήτων

5.6.1. Στα πλαίσια της ευρύτερης πολιτικής του υπουργείου για προώθηση δράσεων πρόληψης, μείωσης, χωριστής διαλογής, το Τμήμα συμμετείχε στην εφαρμογή και στήριξε οικονομικά το ολοκληρωμένο προγράμματα χωριστής συλλογής οργανικών αποβλήτων στο σύμπλεγμα κοινοτήτων Λυθροδόνα, και την εφαρμογή Πιλοτικού Προγράμματος Διαλογής στην Πηγή Ανακυκλώσιμων Αποβλήτων στην κοινότητα Γαλάτας.

5.7. Διαχείριση Αποβλήτων Συσκευασιών

5.7.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος με βάση τη εισαγωγή της δυνατότητας για εξώδικη ρύθμιση στον περί Συσκευασιών και Αποβλήτων Συσκευασιών Νόμο προέβηκε το 2013 σε 46 επιθεωρήσεις και επίδοση εξωδίκων σε παραγωγούς που δεν συμμορφώνονται με την σχετική νομοθεσία.

5.7.2. Επιπλέον τον Ιούνιο έγινε η ανανέωση της έγκρισης του, συλλογικού συστήματος για τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας, της Green Dot Cyprus Ltd.

5.7.3. Παράλληλα, έχουν ετοιμαστεί και υποβληθεί στην ΕΕ α) σχετικό ερωτηματολόγιο για τον τρόπο εφαρμογής της οδηγίας 94/62/EK που αφορά τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασιών και β) έκθεση για τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών με έτος αναφοράς το 2011 για τα ποσοστά ανάκτησης/ανακύκλωσης που έχουν επιτευχθεί. Για τους σκοπούς της έκθεσης λήφθηκαν υπόψη στοιχεία από 1710 οικονομικούς παράγοντες (παραγωγούς) και 20 εταιρείες ανακύκλωσης/ανάκτησης τα οποία καταχωρήθηκαν και επεξεργάστηκαν στην βάση δεδομένων του Τμήματος Περιβάλλοντος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έκθεσης, η συνολική ανάκτηση και ανακύκλωση αποβλήτων συσκευασιών για το 2011 ανέρχεται στο 52%, Οι αντίστοιχοι στόχοι που ορίζει η Οδηγία είναι για τη συνολική ανακύκλωση 25-45% και για ανάκτηση 50%-65%. Ειδικότερα για το κάθε ρεύμα συσκευασίας, τα ποσοστά ανακύκλωσης ήταν 33,8% για το γυαλί, 23,80% για το πλαστικό, 88,3% για το χαρτί/χαρτόνι, 88,1% μέταλλο, και 9,8% για το ξύλο, έχοντας πετύχει όλους τους στόχους που ορίζει η Οδηγία για ανακύκλωση για κάθε υλικό στο 15%,

εκτός από το ξύλο. Η έκθεση που αποστάληκε στην Ε.Ε. για το 2011 είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος, στην ενότητα Διαχείριση Αποβλήτων (Ρεύματα αποβλήτων- Απόβλητα Συσκευασίας- Ετήσιες Εκθέσεις προς την Ε.Ε).

5.8. Διαχείριση Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)

5.8.1. Τα ΑΗΗΕ είναι το πλέον αυξανόμενο ρεύμα παραγωγής αστικών αποβλήτων (με ρυθμό ανάπτυξης τριπλάσιο από τα υπόλοιπα απόβλητα στην Ε.Ε.). Η ΕΕ έχει ρυθμίσει την διαχείριση των αποβλήτων αυτών μέσω της Οδηγίας 2002/96/ΕΚ μέσα από την οποία εφαρμόζεται η αρχή της ευθύνης του παραγωγού, δηλαδή όσοι τοποθετούν ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό στην αγορά είναι υπόχρεοι είτε συλλογικά είτε ατομικά να επωμισθούν το κόστος της διαχείρισης των προϊόντων τους όταν αυτά γίνουν απόβλητα. Η Οδηγία αυτή έχει μεταφερθεί στο Κυπριακό Δίκαιο μέσα από τους Κανονισμούς Κ.Δ.Π 668/2004. Επιπρόσθετα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε την Οδηγία 2012/19/ΕΕ για διαχείριση ΑΗΗΕ σύμφωνα με την οποία ο στόχος χωριστής συλλογής μετατρέπεται σε ποσοστιαίο και είναι 65% του μέσου όρου των ποσοτήτων που διατίθενται στην αγορά την τελευταία τριετία. Για σκοπούς εναρμόνισης το Τμήμα Περιβάλλοντος προέβηκε στην κατάρτιση προσχεδίου «Οι περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμοί του 2013 οι οποίοι αναμένεται εντός του 2014 να μεταφερθούν στο Εθνικό Δίκαιο.

5.8.2. Στο παρόν στάδιο, υπάρχει η υποχρέωση για χωριστή συλλογή τουλάχιστον 4 kg/άτομο/έτος ή, σε επίπεδο Κράτους, περίπου 3000 τόνων ετησίως. Ο νέος στόχος της νέας Οδηγίας 2012/19/ΕΕ στην Κύπρο εκτιμάται σε περίπου τριπλάσιες ποσότητες, δηλαδή 9.000 τόνοι ετησίως, από αυτές τις οποίες έχουμε υποχρέωση να συλλέγουμε τώρα. Η νέα Οδηγία 2012/19/ΕΕ και η υποχρέωση για το νέο στόχο πρέπει να υλοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2018 με ενδιάμεσο στόχο το 45% μέχρι το τέλος του 2015.

5.8.3. Το 2009, εγκρίθηκε το πρώτο συλλογικό σύστημα διαχείρισης ΑΗΗΕ, το WEEE Electrocyclosis Cyprus Ltd. και τέθηκε σε ισχύ χρέωση περιβαλλοντικού τέλους σε νέες συσκευές. Το περιβαλλοντικό τέλος εγκρίθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, ως η Αρμόδια Αρχή. Σημαντικό μέρος των εσόδων από το τέλος αυτό διατίθεται από το σύστημα για την ορθή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών αναφορικά με το θέμα.

5.8.4. Το συλλογικό σύστημα διαχείρισης ΑΗΗΕ (WEEE Electrocyclosis Cyprus Ltd) έχει πλέον αναπτύξει πλήρως τις εργασίες του και έχει υποχρέωση να αναζητεί τις λύσεις εκείνες που θα του επιτρέψουν να επιτύχει τους στόχους που ανέλαβε για λογαριασμό των υπόχρεων παραγωγών.

5.8.5. Εντός του 2013, υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ερωτηματολόγιο, με βάση την Απόφαση της Ε.Ε 2004/249/ΕΚ για την μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας 2002/96/ΕΚ για την τριετία 2010-2012.

5.8.6. Η προσπάθεια για επίτευξη των στόχων της χωριστής συλλογής αλλά και της διαχείρισης, θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολη, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι τα απόβλητα αυτά και ιδίως οι μεγάλες οικιακές συσκευές (πλυντήρια, φούρνοι και κλιματιστικά) γίνονται στόχος κλοπών αφού περιέχουν σημαντικές ποσότητες σιδηρούχων και μη σιδηρούχων μετάλλων με μεγάλη εμπορική αξία. Αποτέλεσμα είναι να γίνεται παράνομα αποσυναρμολόγηση των συσκευών οι οποίες καταλήγουν τελικά στους διαχειριστές μεταλλικών αποβλήτων ως μεταλλικά απόβλητα και όχι ως ΑΗΗΕ, χάνοντας έτσι πολύ μεγάλες ποσότητες οι οποίες θα προσμετρούνταν στην επίτευξη του στόχου χωριστής συλλογής.

5.8.7. Λαμβανομένου υπόψη ότι σήμερα μετά βίας επιτυγχάνεται ο υφιστάμενος στόχος

των 3.000 τόνων ετησίως και ότι μέχρι το 2018 ο στόχος αυτός θα φτάσει στους 9.000 τόνους ετησίως, το Τμήμα Περιβάλλοντος προχώρησε στις πιο κάτω ενέργειες οι οποίες θα βοηθήσουν στην επίτευξη των εθνικών στόχων:

- 1) Συνεχίστηκαν τα μέτρα που τέθηκαν σε εφαρμογή το 2012:
 - Έλεγχος σημείων συλλογής του συστήματος με σκοπό τον εντοπισμό αδυναμιών στον τρόπο λειτουργίας τους και αύξηση της αποδοτικότητάς τους.
 - Σε συνεργασία με την Αστυνομία έλεγχοι μετά από καταγγελίες για παράνομες εγκαταστάσεις διαχείρισης μεταλλικών αποβλήτων αλλά και οδικοί έλεγχοι για καταπολέμηση της παράνομης διαχείρισης.
 - Τοποθέτηση σε όλες σχεδόν τις εγκαταστάσεις διαχείρισης μεταλλικών αποβλήτων, σημεία συλλογής του συλλογικού συστήματος διαχείρισης και δόθηκαν σαφείς οδηγίες στις εγκαταστάσεις αυτές για διαλογή τυχόν ΑΗΗΕ τα οποία παραδίδονται σε αυτές ως σύμμεικτα μεταλλικά απόβλητα και παράδοση τους στο συλλογικό σύστημα διαχείρισης.
 - Συνεχίστηκαν συναντήσεις με τους επαγγελματικούς κλάδους κατηγοριών των ΑΗΗΕ (π.χ. κλιματιστικά) οι οποίες παρουσιάζουν τις μικρότερες ποσότητες οι οποίες καταλήγουν σε περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση και πραγματοποιήθηκαν για εξεύρεση τρόπων εξασφάλισης περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης των εν λόγω αποβλήτων και προσμέτρησης τους σε ετήσιες ποσότητες χωριστής συλλογής. Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω και κλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο, τα κλιματιστικά αντιπροσωπεύουν πέραν του 20% της συνολικής αγοράς.
- 2) Στα πλαίσια εφαρμογής των προνοιών της νομοθεσίας που αφορά τους εισαγωγείς (παραγωγούς) Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών Ειδών και Ηλεκτρικών Σηλών και Συσσωρευτών (μπαταρίες οικιακού τύπου), το Τμήμα Περιβάλλοντος σε συνεργασία με την Αρχή Λιμένων Κύπρου, τροχοδρόμησε μέτρα συμμόρφωσης μέσω διαδικασιών ελέγχου στο χώρο της Αρχής Λιμένων Κύπρου. Οι διαδικασίες αυτές αφορούν τον έλεγχο των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων των πιο πάνω παραγωγών, όπως αυτές προκύπτουν από την νομοθεσία, στο στάδιο εισόδου των προϊόντων αυτών στην Κυπριακή αγορά, δηλαδή στα λιμάνια. Το μέτρο κρίθηκε απαραίτητο για καλύτερη εφαρμογή της νομοθεσίας καθώς και της ισότιμης μεταχείρισης μεταξύ των παραγωγών. Κατά το 2013 ετοιμάστηκε το αναγκαίο λογισμικό καθώς και η αναγκαία νομοθετική ρύθμιση η οποία αναμένεται αρχές του 2014 να υποβληθεί για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη συνέχεια για ψήφιση στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Μέχρι τότε θα λειτουργήσει το σύστημα πιλοτικά για σκοπούς ενημέρωσης αλλά και για να εντοπιστούν πιθανά προβλήματα.

5.8.8. Τέλος, κατά το 2013, ετοιμάστηκε προσχέδιο Κανονισμών «Οι περί Αποβλήτων (Περιορισμός Χρήσης Ορισμένων Ουσιών σε Ηλεκτρικό και Ηλεκτρονικό Εξοπλισμό) Κανονισμοί του 2013 για εθνική μεταφορά της νέας οδηγίας 2011/65/ΕΚ που αφορά τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (αναδιτύπωση), της Οδηγίας 2012/50/ΕΕ για την τροποποίηση του παραρτήματος III της οδηγίας 2011/65/ΕΕ, όσον αφορά εξαίρεση για εφαρμογές που περιέχουν μόλυβδο, με σκοπό την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο καθώς και της Οδηγίας 2012/51/ΕΕ, για την τροποποίηση του παραρτήματος III της οδηγίας 2011/65/ΕΕ, όσον αφορά εξαίρεση για εφαρμογές που περιέχουν κάδμιο, με σκοπό την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο. Οι προτεινόμενοι κανονισμοί ορίζουν κανόνες για τον περιορισμό της χρήσης επικίνδυνων ουσιών στον ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (ΗΗΕ) με σκοπό τη συμβολή στην προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της περιβαλλοντικής ορθής ανάκτησης και διάθεσης των αποβλήτων ΗΗΕ. Οι κανονισμοί περιέχουν πρόνοιες οι οποίες εστιάζονται κυρίως σε υποχρεώσεις που αφορούν τον κατασκευαστή, τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο, τον

εισαγωγή και το διανομέα. Η σημαντικότερη απαίτηση των προνοιών αυτών είναι (i) η δημιουργία τεχνικού φακέλου, εκ μέρους του κατασκευαστή, στα πλαίσια της νομοθεσίας για σήμανση CE και (ii) η εποπτεία της αγοράς με βάση τον Κανονισμό 765/2008/EK σχετικά με τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων. Το προσχέδιο Κανονισμών προωθήθηκε τέλος του 2013 για ψήφιση από το Υπουργικό Συμβούλιο και αναμένεται το 2014 να ψηφιστούν οι Κανονισμοί από τη Βουλή.

5.9. Διαχείριση Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών (Μπαταρίες)

5.9.1. Με σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία (2006/66/EK) καθορίστηκε η Ευθύνη Παραγωγού για ακόμα ένα ρεύμα επικίνδυνων αστικών αποβλήτων για το οποίο απαιτείται χωριστή συλλογή και περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση, αυτό των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών.

5.9.2. Η εν λόγω νομοθεσία μεταφέρθηκε στο Εθνικό Δίκαιο με το ΚΔΠ 125/2009. Βάσει της νομοθεσίας, απαιτείται η επίτευξη στόχου χωριστής συλλογής 25% των διατιθέμενων στην αγορά μπαταριών μέχρι τον Σεπτέμβριο 2012 και 45% μέχρι το Σεπτέμβριο 2016.

5.9.3. Οι “υπόχρεοι παραγωγοί” οργανώθηκαν και υπέβαλαν την πρόταση τους για λειτουργία του πρώτου Συλλογικού Συστήματος Διαχείρισης Μπαταριών (ΑΦΗΣ ΚΥΠΡΟΣ ΛΤΔ) με αποτέλεσμα να εγκριθούν ταυτόχρονα με την δημοσίευση των περί Στερεών και Επικίνδυνων (Απόβλητα Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών) Κανονισμών του 2009 (ΚΔΠ 125/2009).

5.9.4. Εντός του 2013, υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ερωτηματολόγιο, με βάση την Απόφαση της Ε.Ε 2009/851/EK για την εφαρμογή της Οδηγίας 2006/66/ΕΕ για την τριετία 26.9.2009 - 26.9.2012, όπου το ποσοστό της χωριστής συλλογής των διατιθέμενων στην αγορά μπαταριών ανήλθε στο 13.3%.

5.9.5. Μέχρι τις 31/12/2013 το σύστημα είχε τοποθετήσει συνολικά 2563 ειδικούς κάδους συλλογής αποβλήτων φορητών μπαταριών. Οι κάδοι αυτοί βάσει σχεδιασμού τοποθετούνται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα (σχολεία, φροντιστήρια, κολέγια, πανεπιστήμια, κλπ), κυβερνητικούς και άλλους οργανισμούς, καταστήματα ηλεκτρικών ειδών και μπαταριών, πολυκαταστήματα και τράπεζες. Σε παρόμοιου τύπου σημεία μπορούν να τοποθετηθούν κάδοι με ένα απλό τηλέφωνο, δωρεάν, στους οποίους μπορεί ο κάθε πολίτης να απορρίψει από πολύ μικρές (μπαταρίες τύπου κουμπιού) μέχρι μπαταρίες 2 κιλών (φορητών Η/Υ, ηλεκτρικά εργαλεία, κλπ).

5.9.6. Μία προκαταρκτική εκτίμηση για το 2013 δείχνει ότι συλλέχθηκαν περίπου 38 τόνοι αποβλήτων φορητών ηλεκτρικών στηλών οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περίπου το 20% των ποσοτήτων που τοποθετούνται στην αγορά.

5.9.7. Όσον αφορά τις μπαταρίες οχημάτων, από το 2002 υπάρχει οργανωμένο δίκτυο χωριστής συλλογής και αποστολής τους σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης στο εξωτερικό. Υπολογίζεται ότι πέραν του 90% των μπαταριών οχημάτων που διατίθενται στην Κυπριακή αγορά συλλέγονται χωριστά και τυγχάνουν περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης. Ειδικά για το έτος 2013 συλλέχθηκαν και εξάχθηκαν σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις του εξωτερικού περίπου 4000 τόνοι αποβλήτων μπαταριών οχημάτων.

5.9.8. Κατά την διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης συζητήθηκε η προώθηση νομοθετικής ρύθμισης για απαγόρευση χρήσης καδμίου σε ηλεκτρικές στήλες οι οποίες χρησιμοποιούνται σε ασύρματα εργαλεία χειρός και στοιχείων κουμπιών με χαμηλή περιεκτικότητα σε υδράργυρο. Το θέμα έκλεισε το 2013 όπου εκδόθηκε η Οδηγία 2013/56/EK που τροποποιεί την Οδηγία 2006/66/EK.

5.10. Διαχείριση Αποβλήτων Ελαστικών

5.10.1. Στα πλαίσια της παρακολούθησης και ελέγχου των συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων ελαστικών αλλά και λόγω των έντονων προβλημάτων που προέκυψαν λόγω αδυναμίας διαχείρισής τους σε μονάδα επεξεργασίας εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, το 2013 υπήρξε μεγάλη κινητικότητα για τη διευθέτηση του θέματος. Αποτέλεσμα η έγκριση προσωρινής αποθήκευσης μεγάλου μέρους μέχρι την ολοκλήρωση νέων αδειοδοτήσεων. Εντός του 2014 αναμένεται τα δεδομένα να διαφοροποιηθούν.

5.11. Διαχείριση Οχημάτων στο τέλος του Κύκλου Ζωής τους (ΟΤΚΖ)

5.11.1. Ο περί Οχημάτων στο Τέλος του Κύκλου Ζωής τους Νόμος του 2003 (Ν.157(I)/2003) ρυθμίζει τη διαχείριση οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους, τη λειτουργία των εγκαταστάσεων για τη διαχείριση των οχημάτων αυτών και τις υποχρεώσεις των οικονομικών φορέων σχετικά με τα οχήματα.

5.11.2. Ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, με βάση τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011 (Ν.185(I)/2011), είναι η Αρχή η οποία αδειοδοτεί τις μονάδες που θα διαχειρίζονται τα εν λόγω απόβλητα. Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή της Οδηγίας για τα ΟΤΚΖ, την επίτευξη των στόχων και την υποβολή εκθέσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με το Ν.157(I)/2003 και τους σχετικούς Κανονισμούς είναι το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

5.11.3. Σήμερα υπάρχουν 13 αδειοδοτημένες μονάδες επεξεργασίας οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους με συνολική δραστηριότητα που ικανοποιεί τις ανάγκες της Κύπρου.

5.12. Διαχείριση αποβλήτων βρώσιμων ελαίων και λιπών (τηγανέλαια)

5.12.1. Η διαχείριση των αποβλήτων βρώσιμων ελαίων και λιπών τηγανελαιών καλύπτεται πλέον από τον περί Αποβλήτων Νόμο Αρ. 185(I)/2011. Για το εν λόγω απόβλητο έχουν εκδοθεί το 2013, 12 Άδειες Διαχείρισης Αποβλήτων για συλλογή και μεταφορά και 6 Άδειες Διαχείρισης για αποθήκευση, επεξεργασία και εξαγωγή. Η επεξεργασία των χρησιμοποιημένων τηγανελαιών περιλαμβάνει την μετατροπή τους σε βιοντίζελ το οποίο μπορεί να χρησιμοποιείται ως καύσιμο μεταφοράς (είτε για ίδια χρήση είτε για πώληση) ή για παραγωγή ηλεκτρισμού. Εφαρμόζοντας την αρχή της εγγύτητας πριν από κάθε εξαγωγή αποβλήτων τηγανελαιών θα πρέπει να ενημερώνεται ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, με σχετική αιτιολόγηση για τη μη διάθεση του αποβλήτου σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, για έγκριση της εξαγωγής αποβλήτων. Στο αίτημα για έγκριση της εξαγωγής θα πρέπει να περιλαμβάνονται στοιχεία για τις ποσότητες, τον τρόπο μεταφοράς και την εγκατάσταση διάθεσης των αποβλήτων εκτός Κύπρου.

5.13. Απόβλητα Τόνερς και εκτυπωτικά μελάνια

5.13.1. Σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμο του 2011(Ν.185(I)/2011) οι κάτοχοι των αποβλήτων οφείλουν να διαχειρίζονται τα απόβλητα τους με τρόπο ώστε να προλαμβάνεται οποιοσδήποτε κίνδυνος προς τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον. Ένα από τα απόβλητα της κατηγορίας αυτής αποτελούν και τα μελάνια και τόνερ εκτύπωσης. Το Τμήμα Περιβάλλοντος με επιστολές του προς ένα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων που αποτελούν και τον κύριο παραγωγό των αποβλήτων αυτών, ζήτησε όπως οι παραγωγοί των αποβλήτων αυτών:

- συμβληθούν με αδειοδημένους συλλέκτες/μεταφορείς για την συλλογή των υπό αναφορά αποβλήτων που παράγονται στους χώρους εργασίας τους,
- φυλάγουν τα απόβλητα που προκύπτουν σύμφωνα με τις οδηγίες του Τμήματος

Περιβάλλοντος ή οδηγίες του συλλέκτη και πάντα με τρόπο ώστε να μην δημιουργείται οχληρία ή κίνδυνος σε άνθρωπο ή το περιβάλλον,

- ζητούν και να υπογράφουν το Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης που θα τηρεί ο συλλέκτης και
- ενημερώνουν το Τμήμα Περιβάλλοντος σχετικά με τις ποσότητες αποβλήτων που παραχθήκαν κάθε χρόνο.

5.13.2. Σε συνέχεια επιθεωρήσεων που διενεργήθηκαν αλλά και μέσα από επιστολές που λήφθηκαν από τις διάφορες εταιρείες έχει διαπιστωθεί συμμόρφωση ενός πολύ μεγάλου μέρους της αγοράς με τα πιο πάνω.

5.14. Διαχείριση Επικίνδυνων Αποβλήτων

5.14.1. Όσον αφορά τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων, για αρκετά ρεύματα αποβλήτων (απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, κλινικά απόβλητα, μεταχειρισμένα μηχανέλαια και πετρελαιοειδή κατάλοιπα πλοίων, οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής, μπαταρίες οχημάτων, εργαστηριακά απόβλητα, φωτογραφικά απόβλητα, κλπ) έχουν δρομολογηθεί διάφορες λύσεις διαχείρισης (αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις και συστήματα διαχείρισης αποβλήτων).

5.14.2. Το 2010 το Τμήμα Περιβάλλοντος αξιολόγησε μετά από οδηγίες Υπουργικής Επιτροπής την παραγωγή επικίνδυνων αποβλήτων στην Κύπρο καθώς και της ανάγκης διαχείρισής τους από το κράτος. Η σχετική έκθεση, η οποία παρουσιάστηκε σε συνάντηση της Υπουργικής Επιτροπής τον Ιούλιο του 2011 από το Τμήμα Περιβάλλοντος, αφορούσε την ανάγκη δημιουργίας μονάδας διαχείρισης και χώρου ταφής επικίνδυνων αποβλήτων στην Κύπρο. Δεδομένου ότι παρατηρήθηκε μείωση της ποσότητας των επικίνδυνων αποβλήτων κατά τα τελευταία χρόνια, σε συνδυασμό με τον αποτελεσματικό έλεγχο που διεξάγεται και τη λειτουργία ιδιωτικών μονάδων επεξεργασίας επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και της τάση για δημιουργία νέων μονάδων, η Υπουργική Επιτροπή αποφάσισε ότι δε διαφαίνεται επί του παρόντος ανάγκη για δημιουργία μονάδας διαχείρισης ή χώρου ταφής επικίνδυνων αποβλήτων.

5.14.3. Η Υπουργική Επιτροπή αποφάσισε, επίσης, όπως εντατικοποιηθούν ακόμη περισσότερο οι έλεγχοι αναφορικά με τη διάθεση, διαχείριση και εξαγωγή αποβλήτων και όπως το όλο θέμα παρακολουθείται στενά. Θα υποβληθεί νέα έκθεση στην Υπουργική Επιτροπή εντός του 2014.

5.15. Διαχείριση Αποβλήτων Αμιάντου

5.15.1. Η πρακτική διαχείρισης που ακολουθείται τα τελευταία δύο χρόνια είναι η μεταφορά και ταφή των αμιαντούχων αποβλήτων στο ορυχείο Αμιάντου. Η μεταφορά και ο ενταφιασμός πραγματοποιούνται με επιτυχία μέσω συντονισμένων από διάφορες κρατικές αρχές επιχειρήσεων μια ή δύο φορές το χρόνο, δεδομένου ότι οι συσσωρευμένες ποσότητες είναι ικανοποιητικές. Οι ποσότητες που δηλώθηκαν κατά το 2013, δεν ήταν ικανοποιητικές κι έτσι το ορυχείο δεν κρίθηκε απαραίτητο να ανοίξει.

5.16. Διαχείριση αποβλήτων εξορυκτικής βιομηχανίας

5.16.1. Ο περί Διαχείρισης των Αποβλήτων της Εξορυκτικής Βιομηχανίας Νόμος (Ν.82(Ι)/2009), ο οποίος εναρμονίζει την εθνική νομοθεσία με την Οδηγία 2006/21/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τέθηκε σε ισχύ το 2009 και έχει σκοπό τη λήψη απαραίτητων μέτρων ώστε να διασφαλίζεται ότι η διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων θα γίνεται με τρόπο που δε θα θέτει σε κίνδυνο την ανθρώπινη υγεία και δε θα βλάπτει το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των νερών, του εδάφους, της χλωρίδας και της πανίδας.

5.16.2. Το Τμήμα Περιβάλλοντος προκήρυξε προσφορά για την παροχή υπηρεσιών για καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων εξορυκτικών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των κλειστών ή/και εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στο Άρθρο 32, και ετοιμασία πρότυπων σχεδίων διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων, σύμφωνα με τον περί Διαχείρισης των Αποβλήτων της Εξορυκτικής Βιομηχανίας Νόμο (Ν.82(Ι)/2009).

5.16.3. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της καταγραφής υπάρχουν συνολικά εβδομήντα-δύο (72) εγκαταστάσεις εξορυκτικών αποβλήτων. Από αυτές οι τριάντα (30) θεωρούνται ενεργές εγκαταστάσεις, οι δύο (2) βρίσκονται στο στάδιο κλεισίματος και οι σαράντα (40) θεωρούνται κλειστές ή εγκαταλελειμμένες.

5.16.4. Με βάση τη σχετική νομοθεσία, οι τριάντα (30) ενεργές εγκαταστάσεις εξορυκτικών αποβλήτων θα πρέπει να υποβάλλουν σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων για την μείωση στο ελάχιστο, την επεξεργασία, την αξιοποίηση και τη διάθεση των εξορυκτικών αποβλήτων, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης. Μέχρι στιγμής έχουν υποβληθεί μόνο επτά (7) σχέδια διαχείρισης εξορυκτικών αποβλήτων στην αρμόδια αρχή.

5.16.5. Επιπλέον, πέντε (5) εγκαταστάσεις από τις 30 ενεργές θεωρούνται κατηγορίας Α είτε γιατί βάσει εκτίμησης κινδύνων συμπεραίνεται ότι θα μπορούσε να προκληθεί σοβαρό ατύχημα στην εγκατάσταση, είτε γιατί περιέχουν απόβλητα που ταξινομούνται ως επικίνδυνα στο πλαίσιο της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ σε ποσότητες που υπερβαίνουν ορισμένο όριο, ή περιέχουν ουσίες ή παρασκευάσματα που ταξινομούνται ως επικίνδυνα στο πλαίσιο των οδηγιών 67/548/ΕΟΚ ή 1999/45/ΕΚ, σε ποσότητες που υπερβαίνουν ορισμένο όριο.

5.16.6. Οι εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία Α θα πρέπει να εξασφαλίσουν Άδεια Εγκατάστασης Εξορυκτικών Αποβλήτων. Στο παρόν στάδιο δεν έχει χορηγηθεί καμία άδεια.

5.16.7. Πρόσθετα των πιο πάνω και με βάση τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για κάθε εγκατάσταση που κατηγοριοποιείται ως Α, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να καταρτίσει Εξωτερικό Σχέδιό Έκτακτης Ανάγκης. Για το σκοπό αυτό, τον Δεκέμβριο του 2012 το Τμήμα Περιβάλλοντος προκήρυξε προσφορά για την παροχή υπηρεσιών για τον Καταρτισμό Εξωτερικών Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης, Εγκαταστάσεων Εξορυκτικών Αποβλήτων Κατηγορίας Α σύμφωνα με τον περί Διαχείρισης των Αποβλήτων της Εξορυκτικής Βιομηχανίας Νόμο (Ν.82(Ι)/2009). Η σύμβαση ολοκληρώθηκε Νοέμβριο του 2013.

5.16.8. Τέλος το Δεκέμβριο του 2013 ενεργοποιήθηκε η τεχνική επιτροπή για την διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό την έναρξη των διαδικασιών για αναθεώρηση των εγγράφων αναφοράς για τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές σχετικά με την διαχείριση των αποβλήτων που προκύπτουν από την εξορυκτική βιομηχανία εντός του 2014.

5.17. Διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων

5.17.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος εφαρμόζει την Σύμβαση της Βασιλείας και τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 1013/2006/ΕΚ για έλεγχο μεταφορών αποβλήτων (εσωτερικές και διασυνοριακές). Κατά το 2013 έχουν εξαχθεί σύμφωνα με τον πιο πάνω Κανονισμό οι πιο κάτω ποσότητες επικίνδυνων αποβλήτων:

Τύπος Αποβλήτων	Ποσότητα [τόνοι/έτος]
Εργαστηριακά Απόβλητα	14,76
Μπαταρίες Μολύβδου-Οξέος	3810,82
Αμίαντος	173,61
Απόβλητα Φυτοφαρμάκων	1,62
Απόβλητες Φορητές Μπαταρίες	42,45

Επιπλέον, κάθε χρόνο πέραν των 150 χιλιάδων τόνων μη επικινδύνων αποβλήτων (μέταλλο, χαρτί, πλαστικό, κλπ) εξάγονται κυρίως προς τρίτες χώρες.

5.17.2. Στα πλαίσια ορθής και αποτελεσματικής παρακολούθησης και ελέγχου των διασυνοριακών μεταφορών αποβλήτων, το Τμήμα Περιβάλλοντος συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα και οργανώνει εκστρατείες επιθεωρήσεων τόσο σε τοπικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο:

5.18. Συμμετοχή σε προγράμματα IMPEL TFS

5.18.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος συμμετέχει ενεργά στα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανάπτυξης και Εφαρμογής Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας για έλεγχο διασυνοριακής μεταφοράς αποβλήτων (IMPEL TFS).

5.18.2. Κατά το 2013, το Τμήμα Περιβάλλοντος συμμετείχε και στις τρεις προγραμματισμένες εκστρατείες του IMPEL TFS ελέγχοντας πέραν των 200 μεταφορών αποβλήτων. Οι έλεγχοι αφορούσαν:

- 1) Φυσικούς ελέγχους φορτώσεων σε λιμάνια της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 2) Φυσικούς ελέγχους σε οχήματα μεταφοράς αποβλήτων που προορίζονταν για εξαγωγή.
- 3) Έλεγχο εγγράφων διασυνοριακής μεταφοράς αποβλήτων εταιρειών.

5.19. Συνεργασία με Αστυνομία Κύπρου

5.19.1. Από το 2010 και στα πλαίσια εφαρμογής του Προγράμματος "ΑΥΓΕΙΑΣ", το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει αναλάβει σε συνεργασία με το Τμήμα Τροχαίας της Αστυνομίας Κύπρου, την διεξαγωγή ανά τακτά χρονικά διαστήματα, οδικών ελέγχων μεταφορών αποβλήτων σε διάφορα σημεία του οδικού δικτύου της Κυπριακής Δημοκρατίας και στα οδοφράγματα διέλευσης από και προς τα κατεχόμενα από τα Τουρκικά στρατεύματα μέρη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

5.19.2. Το Τμήμα Περιβάλλοντος συμμετείχε σε Πανευρωπαϊκή εκστρατεία Αστυνομίας για εξάλειψη κλοπών μετάλλων τον Μάιο του 2013 κατά τη διάρκεια της οποίας ελέγχθηκαν συλλέκτες/μεταφορείς μεταλλικών αποβλήτων και εκδόθηκαν εξώδικες ρυθμίσεις για μη συμμορφώσεις.

5.20. Συνεργασία με Τμήμα Τελωνείων

5.20.1. Εδώ και αρκετό καιρό έχει αναπτυχθεί μία πολύ καλή συνεργασία μεταξύ Τμήματος Περιβάλλοντος και Τμήματος Τελωνείων όσον αφορά τον έλεγχο μεταφορών αποβλήτων από και προς την Κυπριακή Δημοκρατία.

5.20.2. Στα πλαίσια της συνεργασίας αυτής έγιναν εκπαιδευτικά σεμινάρια από το Τμήμα Περιβάλλοντος για καταρτισμό λειτουργών του Τμήματος Τελωνείων ώστε να μπορούν εύκολα να αναγνωρίζουν παράνομες μεταφορές αποβλήτων. Ταυτόχρονα έχει αναπτυχθεί κανάλι ανταλλαγής πληροφοριών για έγκαιρο και αποτελεσματικό έλεγχο παράνομων μεταφορών αποβλήτων.

5.20.3. Κατά τη διάρκεια του 2013 έγιναν στο Λιμάνι της Λεμεσού αρκετοί επί τόπου έλεγχοι φορτώσεων που αφορούσαν διασυνοριακή μεταφορά αποβλήτων στα πλαίσια εκστρατειών του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων, σε συνεργασία με το Τμήμα Τελωνείων και την Αρχή Λιμένων.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

5.21. Έλεγχος της Ρύπανσης

5.21.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει την ευθύνη για τον έλεγχο και πρόληψη της ρύπανσης των νερών και του εδάφους από την λειτουργία βιομηχανικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων και, γενικά, από οποιαδήποτε δραστηριότητα που μπορεί ή τείνει να ρυπάνει τα νερά και το έδαφος. Ο Νόμος Αρ. 106(I)/2002 αποτελεί το βασικό Νόμο, σύμφωνα με τον οποίο ρυθμίζονται όλα τα θέματα ελέγχου της ρύπανσης των νερών και του εδάφους. Ο Νόμος αυτός έχει τροποποιηθεί σε προηγούμενα χρόνια, με την έκδοση των τροποποιητικών Νόμων Αρ. 160(I)/2005, 76(I)/2006, 22(I)/2007, 11(I)/2008, 53(I)/2008, 68(I)/2009 και 78(I)/2009. Έχει, επίσης, τροποποιηθεί κατά το έτος 2013, με την έκδοση του «περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Τροποποιητικού) Νόμου του 2013, Ν. 181(I)/2013». Ο βασικός Νόμος μαζί με τους πιο πάνω τροποποιητικούς Νόμους αναφέρονται ως «οι Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμοι του 2002 μέχρι 2013». Στα πλαίσια των Νόμων αυτών, χορηγούνται Άδειες Απόρριψης Αποβλήτων στις εγκαταστάσεις που είναι δυνατό να προκαλέσουν ρύπανση με τη διοχέτευση αποβλήτων τους στα νερά ή στο έδαφος. Στις άδειες ενσωματώνονται ειδικοί όροι, όπου καθορίζονται, για κάθε τύπο εγκατάστασης, απαιτήσεις σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας και διάθεσης των αποβλήτων τους. Κατά το 2013 χορηγήθηκαν συνολικά 67 Άδειες Απόρριψης Αποβλήτων σε βιομηχανικές, κτηνοτροφικές και άλλες εγκαταστάσεις.

5.21.2. Σκοπός του «περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Τροποποιητικού) Νόμου του 2013», είναι η κατάργηση των διατάξεων που αφορούσαν την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης καθώς οι διατάξεις αυτές ενσωματώθηκαν στον «περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμο του 2013», για τον οποίο γίνεται εκτενής αναφορά στην παράγραφο 4.3. Επιπρόσθετα, με την έκδοση του εν λόγω Τροποποιητικού Νόμου, έχουν τεθεί σε εφαρμογή διατάξεις που στοχεύουν στην ορθότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμων, καθώς και διατάξεις που καθιστούν την ύπαρξη έγκυρης και εν ισχύ πολεοδομικής άδειας ή/και άδειας οικοδομής ή/και πιστοποιητικού έγκρισης, ως προϋπόθεση για τη χορήγηση Άδειας Απόρριψης Αποβλήτων.

5.22. Νόμος για τις Βιομηχανικές Εκπομπές

5.22.1. Για την εναρμόνιση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2010/75/ΕΕ περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχος της Ρύπανσης), τέθηκαν σε ισχύ στις 27 Δεκεμβρίου 2013, με τη Δημοσίευση τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, οι ακόλουθοι Νόμοι:

- 1) Ο περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχος της Ρύπανσης) Νόμος του 2013, Ν. 184(I)/2013.
- 2) Ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013, Ν. 181(I)/2013.

5.22.2. Η Οδηγία 2010/75/ΕΕ (γνωστή ως Οδηγία Industrial Emissions Directive), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 6.01.2011, αναθεώρησε και ενοποίησε επτά παλαιότερες Οδηγίες, οι οποίες ρύθμιζαν θέματα όπως η ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης (Οδηγία IPPC), η αποτέφρωση αποβλήτων, οι μεγάλες εγκαταστάσεις καύσης, ο

περιορισμό των εκπομπών Πτητικών Οργανικών Ενώσεων και η παραγωγή Διοξειδίου του Τιτανίου. Τα θέματα αυτά καλύπτονται τώρα από τη νέα Οδηγία 2010/75/ΕΕ, ενώ οι παλαιότερες Οδηγίες καταργούνται βάσει του άρθρου 81.1.

5.22.3. Στο πλαίσιο αυτό, με την έκδοση των πιο πάνω Νόμων, καταργήθηκαν οι Νόμοι και Κανονισμοί που αποτελούσαν εναρμονιστικές πράξεις των παλαιότερων Ευρωπαϊκών Οδηγιών, δηλαδή οι «περί Ολοκληρωμένης Πρόληψης και Ελέγχου της Ρύπανσης Νόμοι του 2003 μέχρι 2008», οι «περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Απόβλητα από τη Βιομηχανία Διοξειδίου του Τιτανίου) Κανονισμοί του 2002» και οι «περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Απόρριψη Καταλοίπων Αποτέφρωσης) Κανονισμοί του 2004». Οι πρόνοιες των πιο πάνω Νόμων και Κανονισμών ενσωματώθηκαν στον «περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμο του 2013».

5.22.4. Σκοπός του «περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμου του 2013» είναι η ολοκληρωμένη πρόληψη και ο έλεγχος της ρύπανσης από εγκαταστάσεις και δραστηριότητες με την αποφυγή και, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, τη μείωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, στα νερά και στο έδαφος, καθώς και με την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, ώστε να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολό του. Στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Νόμου εμπίπτουν:

- 1) Οι δραστηριότητες που καθορίζονται στο Παράρτημα IV του Νόμου, οι οποίες αφορούν μεγάλες εγκαταστάσεις με σημαντικές δυνατότητες ρύπανσης (προηγουμένως αναφέρονταν ως IPPC εγκαταστάσεις). Παραδείγματα των δραστηριοτήτων αυτών είναι: η παραγωγή ενέργειας (ηλεκτροπαραγωγοί σταθμοί), η παραγωγή και μεταποίηση μετάλλων, η βιομηχανία ορυκτών προϊόντων (παραγωγή τσιμέντου, ασβέστη και κεραμικών προϊόντων), η χημική βιομηχανία, η διαχείριση αποβλήτων και άλλες δραστηριότητες όπως η εντατική εκτροφή χοίρων και πουλερικών.
- 2) Οι εγκαταστάσεις καύσης, αποτέφρωσης και συναποτέφρωσης αποβλήτων, οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν οργανικούς διαλύτες καθώς και οι εγκαταστάσεις παραγωγής διοξειδίου του τιτανίου.

5.22.5. Αρμοδιότητα για την εφαρμογή του «περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμου του 2013» έχουν το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθότι ο Νόμος περιλαμβάνει πρόνοιες τόσο στα θέματα ελέγχου της ρύπανσης των νερών και του εδάφους, όσο και στα θέματα ελέγχου της ρύπανσης της ατμόσφαιρας.

5.22.6. Βασική πρόνοια που έχει εισαχθεί στον εν λόγω Νόμο, αφορά την υποβολή μιας αίτησης και τη χορήγηση μιας (κοινής) Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών από τους δύο συναρμόδιους Υπουργούς, με στόχο την απλοποίηση και καλύτερη εφαρμογή της νομοθεσίας αλλά και τη μείωση του περιττού οικονομικού και διοικητικού φόρτου. Εξίσου σημαντική, είναι η εισαγωγή πρόνοιας για υποχρέωση εξασφάλισης έγκυρης και εν ισχύ πολεοδομικής άδειας ή/και άδειας οικοδομής ή/και πιστοποιητικού έγκρισης πριν τη χορήγηση Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών. Άλλες βασικές πρόνοιες αφορούν τη χρήση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, την ορθολογική διαχείριση αποβλήτων, την αποδοτική χρήση ενέργειας και φυσικών πόρων, την πρόληψη ατυχημάτων και την επαναφορά του χώρου εκμετάλλευσης μετά την οριστική παύση των δραστηριοτήτων.

5.23. Νιτρορύπανση

5.23.1. Η ρύπανση με νιτρικά άλατα από τη γεωργία και τη κτηνοτροφία, αποτελεί σημαντικό πρόβλημα ρύπανσης των νερών στην Κύπρο. Μετά την αδειοδότηση όλων των χοιροστασίων, αγελαδοτροφείων και πτηνοτροφείων που δραστηριοποιούνται εντός των ευπρόσβλητων στη Νιτρορύπανση περιοχών (Κοκκινοχώρια, Κίτι-Περβόλια, Ακρωτήρι,

Πάφος και Πόλη Χρυσοχούς, περιοχή Ορούντας) με Άδειες Απόρριψης Αποβλήτων, το Τμήμα Περιβάλλοντος ξεκίνησε διαδικασίες ελέγχου και ενημέρωσης για την εφαρμογή των όρων που περιλαμβάνονται σε αυτές. Ανάμεσα τους περιλαμβάνονται και όροι για την ορθή διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων από τις διεργασίες της μονάδας, τους οποίους οι φορείς εκμετάλλευσης πρέπει να τηρούν. Επιθεωρήθηκαν, επίσης, αρκετές από τις πιο πάνω κτηνοτροφικές μονάδες για έλεγχο της τήρησης των όρων των Αδειών Απόρριψης Αποβλήτων που κατέχουν. Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώθηκε σημαντική παραβίαση των όρων εφαρμόστηκαν οι πρόνοιες της κείμενης Νομοθεσίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημέρωσε την Κυπριακή Δημοκρατία ότι άρχισε η διαδικασία EU Pilot, σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας για την Νιτρορύπανση. Η Κ.Δ. ανταποκρίθηκε αμέσως, υιοθετώντας αρκετές από τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ξεκίνησε μελέτες για την εξαγωγή χρήσιμων στοιχείων (παραγωγές αποβλήτων και αζώτου από διάφορες κατηγορίες ζώων και τις ανάγκες της κάθε καλλιέργειας σε άζωτο, σε συνάρτηση με την απόδοση τους) που θα ενταχθούν στο Πρόγραμμα Δράσης. Όλες οι πιο πάνω αλλαγές θα ενσωματωθούν με νέα τροποποίηση του Προγράμματος Δράσης που θα γίνει εντός του 2014.

5.23.2. Έγινε εκ νέου τροποποίηση και δημοσίευση του Προγράμματος Δράσης για προστασία των Ευπρόσβλητων περιοχών (Κ.Δ.Π. 258/2013). Στο αναθεωρημένο Πρόγραμμα Δράσης συμπεριλήφθηκαν πρόνοιες για την προσωρινή αποθήκευση κοπριάς στο έδαφος, για τον υπολογισμό της απαιτούμενης χωρητικότητας των δεξαμενών εξάτμισης κτηνοτροφικών αποβλήτων και πραγματοποίησης χημικών αναλύσεων εδάφους και νερού. Καθορίστηκαν επίσης, απαγορευτικές περίοδοι χρήσης αζωτούχων λιπασμάτων και παρατίθενται παραδείγματα για εύκολο υπολογισμό της ποσότητας κοπριάς που επιτρέπεται να χρησιμοποιείται ως εδαφοβελτιωτικό εντός των Ευπρόσβλητων περιοχών.

5.23.3. Συνεχίστηκε, επίσης, η εφαρμογή του αναθεωρημένου Προγράμματος Δράσης και του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής. Ανάμεσα στα μέτρα που προωθήθηκαν από το Τμήμα Γεωργίας είναι ο έλεγχος της χρήσης λιπασμάτων και κοπριάς, ο έλεγχος της ποιότητας των εδαφών, η χρήση βελτιωμένων συστημάτων άρδευσης, η μετακίνηση κτηνοτροφικών μονάδων, η κατάλληλη επιλογή εδάφους για εναπόθεσή των κτηνοτροφικών αποβλήτων, κτλ, ενώ παράλληλα έγινε εκτενής ενημέρωση των γεωργών για τα θέματα πολλαπλής συμμόρφωσης.

5.23.4. Συνεχίστηκε το πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών και υπόγειων νερών, από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης καθώς και η παρακολούθηση των παράκτιων νερών από το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών.

5.23.5. Για καλύτερη εφαρμογή της Οδηγίας για τη Νιτρορύπανση, ξεκίνησε διαδικασία για ετοιμασία Κανονισμών για τη διαχείριση αποβλήτων από κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις. Οι κανονισμοί, αναμένεται να ολοκληρωθούν και αποσταλούν στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο εντός του 2014.

5.24. Διαχείριση Ποιότητας Νερών Κολύμβησης

5.24.1. Η νέα Οδηγία για τη Διαχείριση της Ποιότητας των Νερών Κολύμβησης (2006/7/ΕΚ), μεταφέρθηκε στο Εθνικό Δίκαιο, με τον περί της Διαχείρισης της Ποιότητας των Νερών Κολύμβησης Νόμο του 2008 (Αρ. 57(Ι)/2008).

5.24.2. Η Κύπρος ξεκίνησε την εφαρμογή της Οδηγίας από τις αρχές του 2008, καταρτίζοντας κατάλογο με τις περιοχές των νερών κολύμβησης και καθορίζοντας την διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου. Η νομοθεσία προβλέπει ετήσια αναθεώρηση του καταλόγου των νερών κολύμβησης και τη διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου.

5.24.3. Για το 2013, η κολυμβητική περίοδος ορίστηκε ως η περίοδος από 1η Μαΐου μέχρι 31η Οκτωβρίου και ο κατάλογος των νερών κολύμβησης 2012 περιλαμβάνει 112 περιοχές νερών κολύμβησης. Οι 112 από αυτές παρέμειναν ίδιες με την προηγούμενη χρόνια με την εξαίρεση από την παρακολούθηση προσωρινά μίας περιοχής νερών κολύμβησης λόγω της κατασκευής παρακτίων έργων. Ο εν λόγω κατάλογος εξάχθηκε μέσα διαδικασία της Δημόσιας Διαβούλευσης και Δημόσιας Ακρόασης και μέσω και του διαδικτύου κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της Οδηγίας για δημόσια διαβούλευση. Στα πλαίσια αυτά για θεσμοθέτηση της διαδικασίας διαβούλευσης με το κοινό εκδόθηκε Διάταγμα (Κ.Δ.Π 423/2012) από τον Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

5.24.4. Επιπρόσθετα, η Κύπρος πριν από την έναρξη της κολυμβητικής περιόδου του 2013 ακολούθησε τις πρόνοιες της Οδηγίας 2006/7/EK και κατάρτισε πρόγραμμα παρακολούθησης για τις περιοχές νερών κολύμβησης, το οποίο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος. Η παρακολούθηση αφορούσε τουλάχιστο μηνιαίες δειγματοληψίες καθώς και 1 δειγματοληψία πριν από την έναρξη της κολυμβητικής περιόδου, για ανάλυση των παραμέτρων «εντερόκοκκοι» και «Escherichia coli». Οι δειγματοληψίες πραγματοποιήθηκαν ανελλιπώς.

5.24.5. Η παρακολούθηση της ποιότητας των νερών κολύμβησης κατά το 2012 συνεχίστηκε από το Τμήμα Περιβάλλοντος με άριστα αποτελέσματα, με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος. Τα αποτελέσματα αυτής της παρακολούθησης ανέδειξαν και πάλι τις παραλίες της Κύπρου ως τις καθαρότερες της Ευρώπης με 100% συμμόρφωση, με τις εξαιρετικής ποιότητας τιμές της Οδηγίας. Τον Δεκέμβριο του 2012 το Τμήμα Περιβάλλοντος ολοκλήρωσε την 2η ταξινόμηση της ποιότητας των νερών κολύμβησης ανά τετραετία (2009-2012), και όλες οι περιοχές ταξινομήθηκαν ως εξαιρετικής ποιότητας.

5.24.6. Το 2012 με διάταγμα υιοθετήθηκε η εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2011/321/EK με έκδοση σχετικού διατάγματος (Κ.Δ.Π.422/2012) από του Υπουργό Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος στα πλαίσια του περί της Διαχείρισης της Ποιότητας των Νερών Κολύμβησης Νόμου για χρησιμοποίηση κοινών απλών σημάτων και συμβόλων για την ταξινόμηση σε επίπεδα ποιότητας και τη σύσταση αποφυγής ή απαγόρευση κολύμβησης .

5.24.7. Πριν από τις 24 Μαρτίου 2011, με βάση και την υποχρέωση της Κύπρου ως Κράτους Μέλους, με παροχή υπηρεσιών από Συμβούλους, καταρτίστηκαν οι «Ταυτότητες των Νερών Κολύμβησης» για κάθε περιοχή νερών κολύμβησης, οι οποίες γνωστοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος.

5.24.8. Επιπρόσθετα, σε συνέχεια της πιο πάνω Σύμβασης, ετοιμάστηκε το υλικό για 113 αφίσες, μία για κάθε περιοχή νερών κολύμβησης, με περίληψη της ταυτότητας της κάθε περιοχής νερών κολύμβησης, τρέχουσα ταξινόμηση, χαρτογραφική απεικόνιση και στοιχεία επικοινωνίας με την Αρμόδια Αρχή.

5.24.9. Πριν από την έναρξη της κολυμβητικής περιόδου του 2013, οι Πινακίδες θα βρίσκονται σε κάθε μία περιοχή νερών κολύμβησης με σκοπό την ενημέρωση του κοινού και την άμεση λήψη βέλτιστων διαχειριστικών μέτρων. Με τα πιο πάνω, δύναται στο κοινό η ευκαιρία να συμμετέχει στην εφαρμογή της νομοθεσίας και να ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές έγκαιρα για τυχόν περιστατικά ρύπανσης. Κύριος στόχος είναι η διατήρηση της ταξινόμησης των νερών κολύμβησης της Κύπρου σε εξαιρετικής ποιότητας, με τα γνωστά οφέλη για το περιβάλλον, τον τουρισμό αλλά και την οικονομία του τόπου.

5.25. Επεξεργασία Αστικών Λυμάτων και Λάσπης

5.25.1. Στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας για την Επεξεργασίας των Αστικών Λυμάτων, (91/271/ΕΟΚ) πραγματοποιήθηκε έλεγχος των αποτελεσμάτων χημικών και μικροβιολογικών αναλύσεων, της ποιότητας των απορρίψεων από αδειοδοτημένους σταθμούς επεξεργασίας αστικών αποβλήτων και αποβλήτων βιομηχανιών τροφίμων. Ο έλεγχος διενεργήθηκε από το Γενικό Χημείο του Κράτους με την υπογραφή σχετικού Πρωτοκόλλου.

5.25.2. Το Τμήμα Περιβάλλοντος, ως η Αρμόδια Αρχή για τον έλεγχο και την παρακολούθηση των απορρίψεων από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων, έχει προχωρήσει στη λήψη των προβλεπόμενων νομικών μέτρων στις περιπτώσεις παραβίασης των ποιοτικών ορίων των επεξεργασμένων λυμάτων απόρριψης όπως αυτά τέθηκαν στην Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων καθώς και στις περιπτώσεις παραβίασης άλλων όρων της Άδειας. Το 2013, είχαμε ενεργή συμμετοχή στην συλλογική προσπάθεια που γίνεται από τους εμπλεκόμενους φορείς (συσκέψεις και διαβουλεύσεις μεταξύ Κυβερνητικών Τμημάτων, Τοπικών Αρχών, Συμβουλίων Αποχετεύσεων και του Κοινού) για την ορθή διαχείριση των επεξεργασμένων λυμάτων, την επίλυση των προβλημάτων συμμόρφωσης που παρουσιάζονται και την διασφάλιση της ασφαλούς χρήσης στην Γεωργία.

5.25.3. Το Τμήμα Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και τα Συμβούλια Αποχετεύσεων, ετοίμασε την Έκθεση για την Χρησιμοποίηση της Λάσπης από Μονάδες Επεξεργασίας Λυμάτων στη Γεωργία σύμφωνα με την Οδηγία 86/278/ΕΟΚ. Η εν λόγω Έκθεση ολοκληρώθηκε και υποβλήθηκε ηλεκτρονικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2013 και αφορούσε τα έτη 2010, 2011 και 2012.

5.25.4. Το 2013, το Τμήμα Περιβάλλοντος είχε ενεργή συμμετοχή σε όλες τις σχετικές διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (συναντήσεις, Ομάδες Εργασίας αλληλογραφία) για την πιθανή συνομολόγηση «Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης» μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη νέα προσέγγιση της ΕΕ για την προώθηση εφαρμογής της Οδηγίας μέσω της δημιουργίας ενός Ολοκληρωμένου Συστήματος Πληροφόρησης (επιλογή της Κύπρου ως πιλοτική εφαρμογή) και συνέβαλε σημαντικά στην ετοιμασία των σχετικών εντύπων/εκθέσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

5.25.5. Το 2013, έγινε αναθεώρηση των ευαίσθητων περιοχών για απορρίψεις αστικών λυμάτων με την έκδοση του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Ευαίσθητες Περιοχές για Απορρίψεις Αστικών Λυμάτων) Διατάγματος του 2013, Κ.Δ.Π. 280/2013. Σύμφωνα με αυτό, ως ευαίσθητη περιοχή για σκοπούς απόρριψης αστικών λυμάτων κηρύσσεται ο «υδατοφράκτης Πολεμιδιών και ως λεκάνη απορροής ευαίσθητης περιοχής για σκοπούς απόρριψης αστικών λυμάτων κηρύσσεται το «μέρος της υπολεκάνης απορροής του ποταμού Γαρύλλη από τον λυματοτόπο Βατί μέχρι τον υδατοφράκτη Πολεμιδιών».

5.26. Προστασία Υδρογεωτρήσεων

5.26.1. Κατά το 2013, συνεχίστηκε η εφαρμογή του Διατάγματος Κ.Δ.Π. 45/1996 που προβλέπει τον Καθορισμό Ζωνών Προστασίας Γεωτρήσεων που χρησιμοποιούνται ως πηγές πόσιμου νερού. Από την έναρξη της εφαρμογής του Διατάγματος μέχρι και το τέλος του 2013 έχουν γνωστοποιηθεί και δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Ζώνες Προστασίας για 175 συνολικά γεωτρήσεις ύδρευσης σε αρκετές κοινότητες σε συνεργασία με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Επίσης ξεκίνησε η τροποποίηση του Διατάγματος Καθορισμού Ζωνών Προστασίας και μέχρι το τέλος του

2013, είχαν ετοιμαστεί τα πρώτα προσχέδια.

5.27. Ουσίες Προτεραιότητας

5.27.1. Η απόφαση της Ε.Ε. με Αρ.2455/2001/ΕΚ ορίζει τον πρώτο κατάλογο 33 ουσιών ή ομάδων ουσιών στις οποίες έχει δοθεί προτεραιότητα για δράση σε κοινοτική κλίμακα. Ορισμένες από τις εν λόγω ουσίες προτεραιότητας έχουν ορισθεί ως επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας για τις οποίες τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τα απαιτούμενα μέτρα με σκοπό την παύση ή τη σταδιακή εξάλειψη των εκπομπών, των απορρίψεων και των διαρροών.

5.27.2. Τον Δεκέμβριο του 2008 εκδόθηκε η νέα Οδηγία 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των νερών. Η Οδηγία αυτή καθορίζει Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος για ουσίες προτεραιότητας και ορισμένους άλλους ρύπους, με στόχο την επίτευξη καλής χημικής κατάστασης των επιφανειακών νερών. Η μεταφορά της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ (Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος – ΠΠΠ) έγινε μέσω της έκδοσης:

- του περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων (Τροποποιητικού) Νόμου του 2010 (Αρ. 113(Ι)/2010),
- των περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος στον Τομέα της Πολιτικής των Υδάτων) Κανονισμών του 2010 (Κ.Δ.Π. 484/2010) και
- του περί Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτων (Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος στον Τομέα της Πολιτικής των Υδάτων) Διατάγματος του 2010 (Κ.Δ.Π. 500/2010).

Η τροποποίηση και οι Κανονισμοί έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 26/11/2010 και 3/12/2010 αντίστοιχα, ενώ το Διάταγμα δημοσιεύτηκε στις 10/12/2010.

5.27.3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανεξέτασε τον κατάλογο των Ουσιών Προτεραιότητας και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ενδείκνυται η τροποποίηση του καταλόγου των Ουσιών Προτεραιότητας με τον προσδιορισμό 15 νέων ουσιών για δράση κατά προτεραιότητα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον καθορισμό ΠΠΠ για τις ουσίες αυτές, την επικαιροποίηση των ΠΠΠ για ορισμένες υφιστάμενες ουσίες σύμφωνα με την επιστημονική πρόοδο και τον καθορισμό ΠΠΠ ως προς τους ζώντες οργανισμούς για ορισμένες από τις υφιστάμενες και νέες ουσίες προτεραιότητας. Τον Ιανουάριο του 2012, ξεκίνησε η συζήτηση στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πρόταση της Επιτροπής, και συνεχίστηκε με έντονους ρυθμούς επί Κυπριακής Προεδρίας, όπου και ουσιαστικά ολοκληρώθηκε η συζήτηση μεταξύ των Κ.Μ. εντός του Συμβουλίου.

5.27.4. Στις 24.8.2013 δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Οδηγία 2013/39/ΕΕ του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των Οδηγιών 2000/60/ΕΚ και 2008/105/ΕΚ όσον αφορά τις ουσίες προτεραιότητας στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, αυξάνοντας τον αριθμό των Ουσιών Προτεραιότητας από 33 σε 45.

5.28. Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων

5.28.1. Στα πλαίσια εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 166/2006/ΕΚ για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Μητρώου Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων, το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας και το Τμήμα Περιβάλλοντος έχουν προχωρήσει στη δημιουργία Μητρώου σε εθνικό επίπεδο το οποίο περιλαμβάνει πληροφορίες αναφορικά με τις εκλύσεις ρυπογόνων ουσιών στον αέρα, τα νερά και το έδαφος, από συγκεκριμένες βιομηχανικές και άλλες δραστηριότητες, καθώς και τις εκτός του χώρου των εγκαταστάσεων μεταφορές αποβλήτων (επικίνδυνων και μη). Τα στοιχεία αυτά

συλλέγονται και καταχωρούνται στο Μητρώο σε ετήσια βάση και ακολούθως διαβιβάζονται υπό μορφή ετήσιων αναφορών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κατά το έτος 2012 έχουν καταγραφεί τα περιβαλλοντικά στοιχεία που αφορούν το έτος 2010. Το 2012 συνέχισε η λειτουργία του διαδικτυακού συστήματος για το Εθνικό Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων το οποίο βρίσκεται στη διάθεση του κοινού στον ιστοχώρο <http://www.prtr.dli.mlsi.gov.cy>. Το διαδικτυακό σύστημα συμβάλλει στην επίτευξη του βασικού στόχου του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα μητρώα έκλυσης και μεταφοράς ρύπων για βελτίωση και ενίσχυση της δυνατότητας πρόσβασης του κοινού στην περιβαλλοντική πληροφόρηση. Το Διαδικτυακό Σύστημα αποτελείται από ιστοσελίδα δυναμικά συνδεδεμένη με Βάση Δεδομένων, στην οποία καταχωρούνται τα στοιχεία έκλυσης ρύπων στον αέρα, τα νερά και το έδαφος, καθώς επίσης και οι μεταφορές αποβλήτων.

5.28.2. Οι φορείς εκμετάλλευσης που εμπίπτουν στις πρόνοιες του Πρωτοκόλλου και του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού Κανονισμού σχετικά με τα μητρώα έκλυσης και μεταφοράς ρύπων, έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο, μέσω διαδικτύου, τα περιβαλλοντικά στοιχεία που απαιτούνται ώστε να ελεγχθούν και να εγκριθούν από τους αρμόδιους λειτουργούς του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας και του Τμήματος Περιβάλλοντος και να διαβιβαστούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επιπλέον, μέσω του Διαδικτυακού Συστήματος είναι δυνατή η γεωγραφική απεικόνιση σε χάρτη της Κύπρου, τόσο των εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στο Πρωτόκολλο και τον Κανονισμό αλλά και των στοιχείων έκλυσης και μεταφοράς ρύπων ανά εγκατάσταση.

5.28.3. Στις 29.6.2012 ψηφίστηκε από τη βουλή ο περί της Σύμβασης του Άρχους Αναφορικά με την Πρόσβαση στη Λήψη Αποφάσεων και την πρόσβαση στη Δικαιοσύνη σε Περιβαλλοντικά θέματα και Συναφή Πρωτόκολλα (Κυρωτικός) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2012 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

5.29. Επιθεωρήσεις

5.29.1. Το Τμήμα Περιβάλλοντος για την κάλυψη αναγκών του Τμήματος προχώρησε στην αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών 7 ατόμων για την διεξαγωγή επιθεωρήσεων κατά το 2013, σε εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων, σημεία συλλογής αποβλήτων και συλλέκτες/μεταφορείς αποβλήτων στα πλαίσια εφαρμογής των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 και 2012 και σε εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στους Νόμους για Ολοκληρωμένο Έλεγχο και Πρόληψη της Ρύπανσης του 2003 μέχρι 2008 και στους Νόμους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών του 2002 ως 2009. Οι συμβάσεις ξεκίνησαν τον Απρίλιο του 2013 και έληξαν τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

5.29.2. Καθ' όλη την διάρκεια της σύμβασης διεξάχθηκαν συνολικά κατόπιν προγραμματισμού 844 επιθεωρήσεις ανά το Παγκύπριο, σε μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις για έλεγχο όρων Αδειών Απόρριψης Αποβλήτων (ΑΑΑ) και Αδειών Διαχείρισης Αποβλήτων (ΑΔΑ):
 - βιομηχανίες (σφαγεία, πτηνοσφαγεία, μονάδες επεξεργασίας ζωικών αποβλήτων, σταθμοί επεξεργασίας αστικών λυμάτων, ηλεκτροπαραγωγό σταθμό, τσιμεντοποιείο, λατομεία, μεταλλεία, τουβλοποιεία, κεραμεία, ελαιοτριβεία, γαλακτοκομεία),
 - κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (χοιροστάσια, πτηνοτροφεία, αγελαδοτροφεία),
 - διαχείριση αποβλήτων [επεξεργασία οχημάτων τέλους κύκλου ζωής (ΟΤΚΖ), διαχείριση μηχανέλαιων, επεξεργασία αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), διαχείριση μετάλλων, διαχείριση τηγανέλαιων, ανακύκλωση χαρτιού, χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) και χώρο υγειονομικής

ταφής υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ), επεξεργασία μελανιών και τόνερ].

- Σε αδειοτημένους Συλλογείς/Μεταφορείς αποβλήτων.
- Σε σημεία Συλλογής Αποβλήτων Ηλεκτρικού Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού.
- Σε κατόχους/παραγωγούς αποβλήτων.
- Εξέταση παραπόνων και καταγγελιών.

5.29.3. Κατά τις πιο πάνω επιθεωρήσεις στις περιπτώσεις που διαπιστώθηκαν παραβιάσεις των Νομοθεσιών λήφθηκαν τα κατάλληλα μέτρα, όπως επιστολές συμμόρφωσης, επίδοση εξώδικης ρύθμισης και ετοιμασία εκθέσεων στον Γενικό Εισαγγελέα για λήψη ποινικών μέτρων. Συγκεκριμένα, επιδόθηκαν 211 εξώδικες ρυθμίσεις και υποβλήθηκαν 72 εκθέσεις στη Γενική Εισαγγελία.

6. ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

6.1. Η Σύμβαση Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή και το Πρωτόκολλο του Κιότο

6.1.0. Η Συνθήκη Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές αλλαγές (UNFCCC) που τέθηκε σε ισχύ τον Μάρτιο του 1994 και το Πρωτόκολλο του Κιότο που τέθηκε σε ισχύ τον Φεβρουάριο του 2005 παρέχουν το διεθνές πλαίσιο για την αντιμετώπιση του φαινόμενου της κλιματικής αλλαγής.

6.1.1. Η Συνθήκη που μέχρι σήμερα επικυρώθηκε από 194 χώρες, παρέχει το παγκόσμιο θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και κεντρικός στόχος της είναι «η σταθεροποίηση των συγκεντρώσεων των αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα σε επίπεδα που θα αποτρέψουν την επικίνδυνη παρέμβαση ανθρωπογενών παραγόντων με το κλιματικό σύστημα. Τέτοια επίπεδα θα επιτευχθούν μέσα σε χρονικό πλαίσιο κατάλληλο ώστε να επιτρέψει στα οικοσυστήματα να προσαρμοστούν φυσικά στην κλιματική αλλαγή, να διασφαλιστεί ότι η παραγωγή τροφίμων δεν απειλείται και να καθιστά δυνατή τη συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης με ένα βιώσιμο τρόπο.».

6.1.2. Το Πρωτόκολλο του Κιότο που μέχρι σήμερα επικυρώθηκε από 194 χώρες, ορίζει νομικά δεσμευτικές οριακές τιμές εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, αρχικά για τις 37 βιομηχανικές χώρες, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτός της Κύπρου και της Μάλτας, καθώς και για την Ευρωπαϊκή Ένωση ως ενιαία διεθνή οντότητα. Από την 1/1/2011 επίσης ορίστηκαν οριακές τιμές στο Παράρτημα Ι της Σύμβασης για την Μάλτα, ενώ από την 1/1/2013 για την Κύπρο. Τα μέρη του Παραρτήματος Ι έχουν υποχρέωση να έχουν πολιτικές και μέτρα για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

6.1.3. Με τη συμφωνία του Κιότο το 1997, ο ανεπτυγμένος κόσμος συμφώνησε όπως περιορίσει την πρώτη περίοδο του Πρωτοκόλλου 2008 – 2012 τις οικίες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 5% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Τα τότε 15 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέδειξαν τη στράτευσή τους στην εν λόγω διαδικασία όταν συμφώνησαν να συμβάλουν στον παγκόσμιο στόχο επιχειρώντας ακόμα μεγαλύτερες μειώσεις, δηλαδή 8% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 για την ίδια περίοδο.

6.1.4. Στην 18^η Διάσκεψη των Συμβαλλομένων Μερών (COP18) της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, το Δεκέμβριο του 2012, συμφωνήθηκε μεταξύ άλλων η παράταση της ισχύς του Πρωτοκόλλου του Κιότο μέχρι το 2020. Η Κύπρος μαζί με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν αναλάβει τον ομαδικό στόχο μείωσης των εκπομπών κατά 20% μέχρι το 2020 σε σχέση με το 1990.

6.2. Ευρωπαϊκές Εξελίξεις στον Τομέα της Κλιματικής Αλλαγής

6.2.2. Το 2013 εκδόθηκαν οι ακόλουθοι νέοι κανονισμοί / αποφάσεις με άμεση εφαρμογή:

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, σχετικά με μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν την αλλαγή του κλίματος και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 280/2004/ΕΚ
- Απόφαση αριθ. 529/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, σχετικά με λογιστικούς κανόνες για τις εκπομπές και τις απορροφήσεις αερίων θερμοκηπίου από δραστηριότητες σχετιζόμενες με τις χρήσεις γης, τις αλλαγές χρήσεων γης και τη δασοπονία και πληροφόρηση για δράσεις σχετιζόμενες με τις δραστηριότητες αυτές

6.2.3. Τον Σεπτέμβριο του 2013, τέθηκαν επίσης σε εφαρμογή δύο Αποφάσεις του 2012 της ΕΕ σχετικά με τα εθνικά μέτρα εφαρμογής για την μεταβατική δωρεάν κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου και τον συντελεστή τυπικής χρήσης παραγωγικής ικανότητας.

6.2.4. Απόφαση για προσωρινή παρέκκλιση από την Οδηγία 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας ("Stop the clock" Proposal): Τον Απρίλιο του 2013, ψηφίστηκε η Απόφαση αριθ. 377/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για προσωρινή παρέκκλιση από το άρθρο 16 της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας. Η Απόφαση αυτή ("Stop the Clock Proposal"), αποτέλεσε την υλοποίηση της πολιτικής δέσμευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διευκολύνει και να ενισχύσει τη θετική δυναμική η οποία επιτεύχθηκε κατά τη συνάντηση του Συμβουλίου του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) που έγινε το Νοέμβριο του 2012, όπου σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην προσπάθεια επίτευξης του στόχου της παγκόσμιας ρύθμισης των εκπομπών των αερομεταφορών.

Η Απόφαση πρότεινε όπως ανασταλούν προσωρινά, οι υποχρεώσεις που είχαν οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών όσον αφορά τις εισερχόμενες και εξερχόμενες πτήσεις στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγκεκριμένα εξαιρέθηκαν προσωρινά από τις υποχρεώσεις της σχετικής Οδηγίας για τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, όλες οι πτήσεις των χωρών ΕΕΑ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος), δηλαδή τα 27 ΚΜ, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ισλανδία καθώς επίσης και η Ελβετία και η Κροατία, προς και από τρίτες χώρες. Συνεπώς, δεν θα αναλαμβάνονταν δράση κατά των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την υποβολή εκθέσεων για εξακριβωμένες εκπομπές για τα ημερολογιακά έτη 2010, 2011 και 2012 και για την αντίστοιχη επιστροφή δικαιωμάτων για το 2012 από πτήσεις προς και από τα εν λόγω αεροδρόμια.

Η Οδηγία συνέχιζε να εφαρμοζόταν για τις πτήσεις μεταξύ των 30 χωρών ΕΕΑ, αλλά και μεταξύ των 30 χωρών ΕΕΑ και της Ελβετίας και Κροατίας. Επίσης οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που επιθυμούσαν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την Οδηγία μπορούσαν να το πράξουν.

6.2.5. Φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου: Το 2013 άρχισε η διαδικασία στο Συμβούλιο και ακολούθως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για την αναθεώρηση τους Κανονισμού για τα

φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου. Ο καινούριος κανονισμός ο οποίος θα είναι πολύ αυστηρός ως προς τις πρόνοιες χρήσης και παραγωγής των εν λόγω αερίων, περιλαμβάνει μεταξύ άλλων α) χρονοδιάγραμμα απόσυρσης των φθοριούχων αερίων, β) αντικατάσταση αυτών με αέρια με χαμηλότερο GWP, γ) αλλαγή στον τρόπο ελέγχου διαρροών από τους χειριστές αερίων, δ) επέκταση των υποχρεώσεων στα οχήματα, ε) απαγόρευση συντήρησης εξοπλισμού αναλόγως του αερίου που περιέχει, στ) αυξημένες υποχρεώσεις εκθέσεων από τους εισαγωγείς και ζ) ριζοσπαστικές αλλαγές στον τρόπο διάθεσης αερίων στην αγορά (place on the market). Ο Κανονισμός θα ψηφιστεί γύρω στα μέσα του 2014 και η εφαρμογή του θα αρχίσει το 2015.

6.2.6. Εκπομπές CO₂ από επιβατηγά αυτοκίνητα και από ελαφρά επαγγελματικά αυτοκίνητα: Τον Ιούλιο του 2012 η Επιτροπή υιοθέτησε πρόταση για Κανονισμό που να τροποποιεί τον 443/2009 για να καθορίσει τις λεπτομέρειες έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος μείωσης των εκπομπών CO₂ μέχρι το 2020 στα επιβατηγά αυτοκίνητα καθώς και στα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα. Στόχος των τροποποιήσεων είναι να καθοριστούν οι λεπτομέρειες προς επίτευξη του στόχου των 95g CO₂/km για τα καινούρια επιβατηγά αυτοκίνητα και των 147g CO₂/km στα ελαφρά επαγγελματικά οχήματα, μέχρι το 2020. Οι συζητήσεις συνεχίστηκαν κατά το 2013, και αναμένεται ψήφιση του Κανονισμού το 2014. Οι κανονισμοί αυτοί βρίσκονται κάτω από την ομπρέλα των προσπαθειών της ΕΕ για απεξαρτητοποίηση από τον άνθρακα, και τους στόχους μείωσης που έχει θέσει για το 2020 και εντεύθεν.

6.3. Καταγραφή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

6.3.1. Σύμφωνα με το νέο Κανονισμό 525/2013, τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να υποβάλλουν ετησίως εκθέσεις καταγραφής εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η τελική εθνική έκθεση της Κύπρου υποβλήθηκε στις 14 Μαρτίου 2013. Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου του 2011 μειώθηκαν κατά 2% σε σχέση με το 2010 ενώ σε σχέση με το 1990 αυξήθηκαν κατά 50%.

6.3.2. Στις 10 Απριλίου 2013, υποβλήθηκε η πρώτη έκθεση καταγραφής εκπομπών στην γραμματεία της Σύμβασης Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή. Η αξιολόγηση της εν λόγω έκθεσης από την γραμματεία δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί

6.4. Προβλέψεις εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου / πολιτικές και μέτρα για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

6.4.1. Σύμφωνα με το νέο Κανονισμό 525/2013, τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να υποβάλλουν κάθε δύο χρόνια εκθέσεις οι οποίες περιλαμβάνουν τις προβλέψεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, και πολιτικές και μέτρα για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η τελική έκθεση υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 2013. Σύμφωνα με τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στην έκθεση οι εκπομπές της Κύπρου θα αυξηθούν κατά 16% μέχρι το 2020 σε σχέση με το 1990 σε περίπτωση που δεν ληφθούν μέτρα. Σε περίπτωση που υλοποιηθούν τα εξαγγελθέντα μέτρα μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου οι εκπομπές θα μειωθούν κατά 30% σε σχέση με το 1990.

6.5. Χρηματοδότηση και Κλιματική Αλλαγή

6.5.1. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 525/2013, τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να υποβάλλουν ετησίως έκθεση στην οποία θα παρουσιάζονται στοιχεία για χρηματοδότηση αναπτυσσόμενων χωρών για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η εν λόγω έκθεση υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20 Οκτωβρίου 2013 και παρουσίαζε στοιχεία για την τριετία 2010-2012. Η Κυπριακή Δημοκρατία κατά την τριετία 2010-2012 έχει συνεισφέρει 1,2 εκ. € προς το Νεπάλ και νησιά της Ανατολικής Καραϊβικής.

6.6. Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων του Θερμοκηπίου

6.6.1. Κατά το 2013 συνεχίστηκε η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2003/87/ΕΚ η οποία μεταφέρθηκε στον Εθνικό μας δίκαιο με την Νομοθεσία Ν110(Ι)/2011 σχετικά με την θέσπιση Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας . Συγκεκριμένα υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

6.6.2. Υποβολή ετήσιας έκθεσης: Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 της Οδηγίας τα κράτη μέλη υποβάλουν ετησίως στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής στην βάση ερωτηματολογίου που εκδίδει η Επιτροπή. Η Εθνική έκθεση υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 2013.

6.6.3. Παρακολούθηση, επαλήθευση και υποβολή εκθέσεων για Αερομεταφορείς:

Εφαρμογή των προνοιών του Νόμου 110(Ι)/2011 για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών ως εξής:

- (1) Εξέταση και έγκριση των σχεδίων παρακολούθησης εκπομπών που υπέβαλαν οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών.
- (2) Εξέταση των επαληθευμένων εκθέσεων για τις ετήσιες εκπομπές.
- (3) Ενημέρωση των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκού Μητρώου και ειδικότερα για τα δικαιώματα του κλάδου των αερομεταφορών προς κατανομή μέσω πλειστηριασμών τα οποία δημιουργήθηκαν για την περίοδο εμπορίας από την 1η Ιανουαρίου 2012 έως 31 Δεκεμβρίου 2012 καθώς και για τις επόμενες περιόδους που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2013.
- (4) Άνοιγμα των λογαριασμών φορέα εκμετάλλευσης αεροσκαφών στο Ευρωπαϊκό Μητρώο από τον Εθνικό Διαχειριστή μετά την υποβολή σχετικού αιτήματος και απαιτούμενων πληροφοριών των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών.

6.6.4. Αδειοδότηση, παρακολούθηση, επαλήθευση και υποβολή εκθέσεων για Σταθερές Εγκαταστάσεις:

εφαρμογή των προνοιών του Νόμου 110(Ι)/2011 για τους φορείς εκμετάλλευσης σταθερών εγκαταστάσεων. Συγκεκριμένα υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

- (1) Εξέταση και έγκριση των σχεδίων παρακολούθησης εκπομπών που υπέβαλαν οι 11 φορείς εκμετάλλευσης σταθερών εγκαταστάσεων (Τουβλοποιεία, τσιμεντοποιίο, κεραμοποιεία και Ηλεκτροπαραγωγικοί σταθμοί ΑΗΚ).
- (2) Εξέταση και έγκριση των επαληθευμένων εκθέσεων για τις ετήσιες εκπομπές.

6.6.5. Ενημέρωση των φορέων εκμετάλλευσης για τις νέες Ευρωπαϊκές εξελίξεις:

Μέσω διοργάνωσης ημερίδας με θέμα «Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Αερίων του Θερμοκηπίου: Νέα Περίοδος 2013-2020 – Νέες Προκλήσεις» αλλά και άλλου ενημερωτικού υλικού επιδιώχθηκε η ενημέρωση και εκπαίδευση των φορέων εκμετάλλευσης για τους νέους κανονισμούς της ΕΕ που αφορούν το Σύστημα Εμπορίας εκπομπών και τις νέες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.

6.6.6. Ευρωπαϊκό Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα NER300 - 1^η Φάση – Κατακύρωση ενός Έργου στην Κυπριακή Δημοκρατία:

Στο πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, συστάθηκε μηχανισμός για τη χρηματοδότηση έργων επίδειξης σε εμπορική κλίμακα που αποσκοπούν στην περιβαλλοντική ασφαλή δέσμευση CO₂ καθώς και καινοτόμων τεχνολογιών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), ο οποίος καλύπτει 300εκατ. δικαιώματα από το απόθεμα για νεοεισερχόμενους στο σύστημα εμπορίας εκπομπών.

Στην Απόφαση Κατακύρωσης της ΕΕ ημερ. 18.12.2012 στο πλαίσιο της 1^{ης} Φάσης του χρηματοδοτικού προγράμματος NER300, μεταξύ των 23 επιλεγμένων έργων, συμπεριλαμβάνεται και ένα έργο στην Κυπριακή Δημοκρατία, το «CY CSPe Helios Power» με τεχνολογία 'Ηλιοθερμικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας' και ποσό

συγχρηματοδότησης από την ΕΕ 46.6 Εκ. Ευρώ το οποίο θα υλοποιηθεί στην Περιοχή «Αχερά» στους Αγίους Ηλιόφωτες.

Τον Απρίλιο του 2013, η ΕΕ εξέδωσε έγγραφα και κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο υλοποίησης κατακυρωμένων έργων & τις απαιτήσεις σε θέματα παρακολούθησης, διάδοσης γνώσεων και υποβολής εκθέσεων. Στη βάση αυτών, κατά το 2013, το Τμήμα Περιβάλλοντος σε συνεργασία με τον Ανάδοχο του Έργου άρχισαν τις διαδικασίες για την εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων του Έργου και ετοίμασαν το προσχέδιο της απαιτούμενης σχετικής συμφωνίας μεταξύ ΥΓΦΠ&Π και Αναδόχου «Νομικά Δεσμευτικά Πράξης» για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο. Επίσης το Τμήμα Περιβάλλοντος στα πλαίσια παρακολούθησης των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου, υπέβαλε προς την ΕΕ τον Σεπτέμβριο 2013 όλα τα επικαιροποιημένα στοιχεία για το Έργο και στις 31.12.2013 την απαιτούμενη πρώτη έκθεση προόδου για την υλοποίηση του Έργου.

6.6.7. Ευρωπαϊκό Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα NER300 - 2^η Φάση – Προκήρυξη διαγωνισμού και υποβολή προτάσεων : Τον Απρίλιο του 2013, η ΕΕ προκήρυξε τον διαγωνισμό της 2^{ης} Φάσης στο πλαίσιο του χρηματοδοτικού προγράμματος NER300 και εξέδωσε τα κριτήρια επιλεξιμότητας των έργων και τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων. Ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, ως η Αρμόδια Αρχή του Νόμου 110(I)/2011, κατάρτισε Επιτροπή Αξιολόγησης του Διαγωνισμού με μέλη εκπροσώπους του Τμήματος Περιβάλλοντος και της Συμβουλευτικής Επιτροπής του εν λόγω Νόμου, η οποία διεξήγαγε την όλη διαδικασία του Εθνικού διαγωνισμού από τον Απρίλιο και μέχρι τον Ιούνιο του 2013. Στην συνέχεια, τον Ιούλιο του 2013 το Τμήμα Περιβάλλοντος υπέβαλε ηλεκτρονικά στην πλατφόρμα της ΕΕ όλα τα απαραίτητα έντυπα των 4 υποβληθέντων εθνικών αιτήσεων και από τον Ιούλιο – Νοέμβριο 2013 περίοδο που εκπονείτο η αξιολόγηση των αιτήσεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ) προσέφερε υποστήριξη προς τους 4 αιτητές της 2^{ης} Φάσης του διαγωνισμού για διαμόρφωση απαντήσεων στα ερωτήματα από την ΕΤΕΠ και ετοίμασε τα αναθεωρημένα έντυπα υποβολής αιτήσεων προς την Επιτροπή.

6.6.8. Μεταβατική δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων στην ηλεκτροπαραγωγή: Με βάση το άρθρο 24 του Νόμου 110(I)/2011 και την Απόφαση της ΕΕ 3260/2012 της 23.5.2012 για τη μεταβατική δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων για τον εκσυγχρονισμό της ηλεκτροπαραγωγής στην Κύπρο, το 2013 άρχισε η υλοποίηση της εν λόγω απόφασης με την έκδοση 3 αναθεωρημένων αδειών για τους Ηλεκτροπαραγωγούς σταθμούς της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ), ώστε να ενσωματώνονται οι όροι της Απόφασης της ΕΕ 3260/2012 καθώς και το σύστημα παρακολούθησης και πιστοποίησης των απαιτούμενων επενδύσεων. Ολοκληρώθηκε η παρακολούθηση των επενδύσεων και της συμμόρφωσης με τους νέους όρους αδειοδότησης της ΑΗΚ και εγκρίθηκε η πρώτη ετήσια έκθεση για την πρόοδο των επενδύσεων που υπέβαλε η ΑΗΚ.

6.6.9. Δωρεάν Κατανομή Δικαιωμάτων εκπομπών: Με βάση την παρακολούθηση των πραγματοποιούμενων εκπομπών του προηγούμενου έτους, το 2013 έγινε η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων στους φορείς εκμετάλλευσης των σταθερών εγκαταστάσεων. Το 2013 δημοπρατήθηκαν 307.000 δικαιώματα με καθαρά έσοδα για την Κυπριακή Δημοκρατία 1.87εκ. €

6.6.10. Δημοπράτηση Δικαιωμάτων εκπομπών: Με βάση το άρθρο 21(1) του Νόμου 110(I)/2011 από το 2013 τίθενται σε πλειστηριασμό όλα τα δικαιώματα τα οποία δεν κατανέμονται δωρεάν. Με βάση τον κανονισμό της Επιτροπής Αρ. 1031/2010 έγινε ο καθορισμός και η κατανομή των δικαιωμάτων δημοπράτησης των κρατών μελών της ΕΕ. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Φεβρουάριο του 2013, εγκρίθηκε σχετική Συμφωνία η οποία υπεγράφη μεταξύ του ΥΓΦΠ&Π και του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου για τον εκπλειστηριασμό των καθορισμένων ποσοτήτων δικαιωμάτων στην κοινή

Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα και είσπραξη του πλειστηριάσματος προς Κυπριακή Δημοκρατία. Το 2013 έγινε η παρακολούθηση της τήρησης των όρων της εν λόγω Συμφωνίας 2013 και της κατάθεσης των ανάλογων ποσών στον λογαριασμό του Κράτους τα οποία ανέρχονται στα 1.9 εκ. €.

6.6.11. Διαχείριση των εσόδων από την Δημοπράτηση : Σύμφωνα με το άρθρο 21(3) του Νόμου 110(I)/2011, τουλάχιστον 50% των εσόδων από την δημοπράτηση πρέπει να διατίθενται για συγκεκριμένους σκοπούς μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από το 2013. Το 2013, το Τμήμα Περιβάλλοντος διαμόρφωσε πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, ως προς την διαμόρφωση του πλαισίου διαχείρισης των εσόδων, τη δημιουργία Διαχειριστικής Επιτροπής και τις ανάγκες στελέχωση της καθώς και το πλαίσιο του ελέγχου της χρήσης εσόδων. Η Πρόταση εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στα τέλη Δεκεμβρίου 2013.

6.7. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

6.7.1. Στις 16 Απριλίου 2013 η Επιτροπή ενέκρινε την έκδοση Ανακοίνωσης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (COM (2013) 216), που δρομολογήθηκε στην βάση της αντίστοιχης Λευκής Βίβλου και διαμορφώθηκε μετά από ευρεία διαβούλευση με τα ΚΜ και όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς από το 2009. Η κοινοτική Στρατηγική για την Προσαρμογή, παρέχει καθοδήγηση για την ανάπτυξη των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων δράσης σχετικά με τα μέτρα και τις βέλτιστες πρακτικές προσαρμογής, συμβάλλοντας στην περιβαλλοντική ακεραιότητα και τη συνοχή της κλιματικής /ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ, αλλά και στην τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων της.

6.7.2. Με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Προσαρμογή, η οποία αποτελεί το πλαίσιο για την ετοιμασία και εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών προσαρμογής και των σχεδίων δράσης σε όλους τους τομείς της οικονομίας, επιδιώκεται η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναπόφευκτων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε κάθε κράτος και στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

6.7.3. Στα πλαίσια του προγράμματος LIFE CYPADAPT έχει ολοκληρωθεί το προσχέδιο της εθνικής στρατηγικής για τη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, που συντονίζει το Τμήμα Περιβάλλοντος, και θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση αρχές του 2014.

6.7.4. Η διαμόρφωση βιώσιμης εθνικής στρατηγικής για τη προσαρμογή της Κύπρου στις παρατηρημένες και προβλεπόμενες μεταβολές του κλίματος και των συνεπειών τους, έγινε στη βάση της αντίστοιχης ευρωπαϊκής στρατηγικής. Περιλαμβάνει το σύνολο μέτρων, δράσεων και βέλτιστων πρακτικών προσαρμογής για το κάθε τομέα της οικονομίας και κάθε ευπαθή κοινωνική ομάδα. Αυτά θα αποτελέσουν τον πυρήνα για την ανάπτυξη των για την ανάπτυξη των τομεακών Σχεδίων Δράσης , ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των εκάστοτε συνεπειών της αλλαγής του κλίματος που να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες συνθήκες και την χρηματοοικονομική δυνατότητα του τόπου μας.

6.7.5. Τον Μάρτιο του 2013 τέθηκε σε λειτουργία η αναθεωρημένη πλατφόρμα επικοινωνίας και γνωστική βάση επιστημονικών δεδομένων και πληροφοριών (CLIMATE-ADAPT) για τις διάφορες παραμέτρους της κλιματικής αλλαγής και της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η πληροφόρηση για τα διάφορα χρηματοδοτικά εργαλεία που προσφέρονται από την Ένωση για την υλοποίηση των μέτρων και σχεδίων δράσης.

6.7.6. Στα πλαίσια προγράμματος LIFE CYPADAPT, πραγματοποιήθηκε επίσης αριθμός εκδηλώσεων και επιστημονικών ημερίδων σε συνεργασία με τα πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα, με τις τοπικές αρχές, τα κυβερνητικά τμήματα και τις μη κυβερνητικές

οργανώσεις, με σκοπό την ενημέρωση όλων των εμπλεκομένων και του κοινού για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Κύπρο και τις δράσεις αντιμετώπισης τους.

6.8. Πρωτόκολλο για την Προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη Ρύπανση που προέρχεται από την Εξερεύνηση και την Εκμετάλλευση της Υφαλοκρηπίδας και του Θαλάσσιου Βυθού και του Υπεδάφους της (Offshore Protocol) της Σύμβασης της Βαρκελώνης.

6.8.1. Η Κύπρος, ως μέλος της Σύμβασης για την Προστασία της Μεσογείου Θάλασσας κατά της Ρύπανσης, γνωστή ως Σύμβαση της Βαρκελώνης, με τους νόμους «Περί Σύμβασης για την Προστασία της Μεσογείου Θάλασσας από τη Ρύπανση και περί Συναφών Πρωτοκόλλων (Κυρωτικοί Νόμοι) του 1979 και του 2001» έχει κυρώσει το πρωτόκολλο για την Προστασία της Μεσογείου από Ρύπανση που προέρχεται από την Εξερεύνηση και Εκμετάλλευση της Υφαλοκρηπίδας και του Βυθού και Υπεδάφους Θαλασσών (Off-shore Protocol). Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Πρωτοκόλλου, αυτό τίθεται σε εφαρμογή με την κύρωση του από έξι τουλάχιστον Μέρη της Σύμβασης. Με την κύρωση του Πρωτοκόλλου από τη Συρία (22/2/2011), αυτό έχει πλέον τεθεί σε εφαρμογή από τις 24/3/2011, και ως εκ τούτου η Κύπρος θα πρέπει να εφαρμόζει τις πρόνοιες του. Σημειώνεται ότι, το Πρωτόκολλο το έχουν κυρώσει μέχρι τώρα οι ακόλουθες χώρες: Κύπρος, Αλβανία, Λιβύη, Μαρόκο, Τυνησία και Συρία, ενώ πρόσφατα το κύρωσε και η Ευρωπαϊκή Ένωση (27/2/2013) κάτι που σημαίνει πως όλες οι χώρες της Μεσογείου που είναι Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν υποχρέωση να εφαρμόζουν τις πρόνοιες του.

6.8.2. Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου είναι ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

6.8.3. Μέσω του Πρωτοκόλλου προβλέπεται αδειοδότηση και παρακολούθηση, από την Αρμόδια Αρχή, οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος από την Κυπριακή Δημοκρατία να διεξάγει τις πιο κάτω δραστηριότητες εξερεύνησης ή/και εκμετάλλευσης των ορυκτών πόρων της θαλάσσιας περιοχής της Κύπρου:

- i) Δραστηριότητες επιστημονικής έρευνας που αναφέρονται στους πόρους του βυθού και του υπεδάφους του,
- ii) Δραστηριότητες διερεύνησης:
 - Σεισμολογικές δραστηριότητες, επισκοπήσεις, χαρτογραφήσεις του βυθού και του υπεδάφους του, δειγματοληψίες,
 - Διερευνητικές γεωτρήσεις,
- iii) Δραστηριότητες εκμετάλλευσης:
 - Δημιουργία εγκαταστάσεων προς το σκοπό της ανάκτησης πόρων, καθώς και δραστηριότητες συνδεδεμένες με τις πιο πάνω εγκαταστάσεις,
 - Γεωτρήσεις ανάπτυξης,
 - Ανάκτηση, επεξεργασία και αποθήκευση,
 - Μεταφορά στη ξηρά μέσω αγωγών και φόρτωσης πλοίων,
 - Συντήρηση, επισκευές και άλλες βοηθητικές εργασίες.

6.8.4. Απώτερος σκοπός της πιο πάνω αναφερόμενης άδειας είναι η προστασία της Μεσογείου Θάλασσας και πριν τη χορήγηση της, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να πεισθεί ότι η εγκατάσταση/ εξοπλισμός έχει κατασκευασθεί σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τη διεθνή πρακτική και ότι ο χειριστής έχει την τεχνική ικανότητα και την οικονομική δυνατότητα να διενεργήσει τις παραπάνω δραστηριότητες. Η άδεια περιλαμβάνει (ανάλογα με τη δραστηριότητα αδειοδότησης) τα πιο κάτω:

- i) Προσδιορισμό των δραστηριοτήτων.

- ii) Περίοδο ισχύος.
- iii) Καθορισμό γεωγραφικών ορίων της περιοχής που υπόκειται στη χορήγηση της άδειας.
- iv) Τεχνικές προϋποθέσεις και εξουσιοδοτημένες εγκαταστάσεις.
- v) Όρους που αφορούν μέτρα, τεχνικές ή μεθόδους που αποσκοπούν να μειώσουν στο ελάχιστο τους κινδύνους ζημιάς οφειλόμενης σε ρύπανση που προέρχεται από τις δραστηριότητες.
- vi) Κυρώσεις για παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Πρωτόκολλο ή για τη μη τήρηση εθνικών νόμων ή κανονισμών εφαρμογής του Πρωτοκόλλου ή για τη μη εκπλήρωση των ειδικών όρων που τίθενται στην άδεια.

6.8.5. Κατά το έτος 2013 έχουν εκδοθεί πέντε (5) άδειες, μια για διερευνητική/επιβεβαιωτική γεώτρηση, τρεις για σεισμολογικές δραστηριότητες διερεύνησης και μια για διερεύνηση με δειγματοληψία πυρήνα. Σημειώνεται ότι έχει συσταθεί Ad-hoc Επιτροπή, αποτελούμενη από εκπροσώπους των Τμημάτων Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Γεωλογικής Επισκόπησης, Επιθεώρησης Εργασίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και της Υπηρεσίας Ενέργειας, η οποία αξιολογεί τις αιτήσεις και συμβουλεύει ανάλογα την Αρμόδια Αρχή.

6.9. Θεματική «Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και επαλήθευση των Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα από τις θαλάσσιες μεταφορές και για τη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αρ. 525/2013»-Monitoring, Reporting & Verification (MRV) - Maritime Emissions

6.9.1. Κατά το 2013 έγινε μελέτη, ενημέρωση και παρακολούθηση των εξελίξεων, καθώς και δημιουργία Εθνικής Ομάδας Υποστήριξης και συμφωνία στην διαμόρφωση εθνικών θέσεων, διαβίβαση στην ΜΑΕΕ των συμφωνηθέντων θέσεων της Κύπρου για τις Ομάδες Εργασίας του Συμβουλίου για την Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την «Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και επαλήθευση των Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα από τις θαλάσσιες μεταφορές και για τη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αρ. 525/2013».

6.10. Ουσίες που Καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος

6.10.1. Το 1992, η Κύπρος επικύρωσε το Πρωτόκολλο του Μοντρεάλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος και στη συνέχεια όλες τις σχετικές του τροποποιήσεις. Το Πρωτόκολλο του Μοντρεάλ είναι η Διεθνής Σύμβαση με στόχο την προστασία της στοιβάδας του όζοντος, μέσα από ένα σταδιακό έλεγχο στη χρήση και τελικά τον τερματισμό της χρήσης ουσιών που την καταστρέφουν. Το 2011 έχει ψηφιστεί ο περί των Ουσιών που Καταστρέφουν τη Στιβάδα του Όζοντος Νόμος 16(Ι)/2011 καθώς και ο Κ.Δ.Π. 66/2011 για τις υποχρεώσεις όσων τις χρησιμοποιούν. Στα πλαίσια του Νομοθετικού αυτού πλαισίου, τέθηκαν σε εφαρμογή όλες οι πρόνοιες της Κοινοτικής Νομοθεσίας 1005/2009/ΕΚ.

6.10.2. Κατά το 2013 έγιναν έλεγχοι στο τελωνείο καθώς και από λειτουργούς του Τμήματος Περιβάλλοντος ανά το Παγκύπριο. Έχει, επίσης, μειωθεί στο ελάχιστο, σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η εισαγωγή των ουσιών αλλά και των προϊόντων που εξαρτώνται από αυτές, από τρίτες χώρες. Η εισαγωγή και εξαγωγή ελεγχόμενων ουσιών γίνεται μόνο με ειδική άδεια από την ΕΕ.

6.11. Φθοριούχα Αέρια του Θερμοκηπίου

6.11.1. Με τον Κανονισμό 842/2006/ΕΚ ρυθμίζονται η συγκράτηση, χρήση, ανάκτηση και καταστροφή ορισμένων φθοριούχων αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και η σήμανση και

διάθεση προϊόντων και εξοπλισμού που περιέχουν τα αέρια αυτά. Το 2008 υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι Κανονισμοί 303/2008/ΕΚ, 304/2008/ΕΚ, 305/2008/ΕΚ, 306/2008/ΕΚ και 307/2008/ΕΚ για την πιστοποίηση εταιρειών και προσωπικού που ασχολούνται με τον σταθερό εξοπλισμό ψύξης, κλιματισμού και αντλιών θερμότητας, μόνιμα συστήματα πυροπροστασίας και πυροσβεστήρες, συσκευές χειρισμού και προστασίας υψηλής τάσης, ορισμένους διαλύτες που περιέχουν ορισμένα αέρια του θερμοκηπίου και μηχανοκίνητα που περιέχουν ορισμένα αέρια του θερμοκηπίου. Με βάση τους Κανονισμούς αυτούς εισάγεται και η υποχρεωτική κατάρτιση και πιστοποίηση του προσωπικού και των εταιριών που ασχολούνται στον τομέα αυτό.

6.11.2. Στο τέλος του 2010 ψηφίστηκαν από την Βουλή σχετικά Νομοσχέδια με σκοπό την εναρμόνιση των πιο πάνω Κανονισμών στην Κυπριακή Δημοκρατία οι οποίοι εφαρμόζονται από τις αρχές του 2011.

6.11.3. Παράλληλα, συνεχίζεται με επιτυχία η αξιολόγηση των χειριστών αερίων στα κέντρα εκπαίδευσης και αξιολόγησης τους. Το Τμήμα Περιβάλλοντος πιστοποιεί τους επιτυχόντες. Ο αριθμός των χειριστών που έχουν πιστοποιηθεί έχει ξεπεράσει τους 1300 και οι εταιρείες που ασχολούνται με φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου έχουν ξεπεράσει τις 400.

6.11.4. Έλεγχοι λαμβάνουν χώρα από λειτουργούς του Τμήματος Περιβάλλοντος ανά το Παγκύπριο για συμμόρφωση με τις πρόνοιες αυτές σε τακτική βάση.